ב יד רָנִּי וְשִׂמְחִי בַּת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ נְאֻם־יְהוָה: טו וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ: טז וְנָחַל יְהוָה
אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל־אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: יז הַס כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר
מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ: ג א וַיַּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ
לְשִׂטְנוֹ: ב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלִַם הֲלוֹא
זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ: ג וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ: ד וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל־הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ
וְהַלְבֵּשׁ אֹתְךָ מַחֲלָצוֹת: ה וָאֹמַר יָשִׂימוּ צָנִיף טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ
וַיַּלְבִּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד: ו וַיָּעַד מַלְאַךְ יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: ז כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אִם־בִּדְרָכַי תֵּלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־אַתָּה תָּדִין אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת־חֲצֵרָי וְנָתַתִּי
לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה: ח שְׁמַע־נָא יְהוֹשֻׁעַ | הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ
כִּי־אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי־הִנְנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדִּי צֶמַח: ט כִּי | הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנְנִי מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמַשְׁתִּי אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ־הַהִיא
בְּיוֹם אֶחָד: י בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל־תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה:
ד א וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ: ב וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר
רָאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת
לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ: ג וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד מִימִין הַגֻּלָּהּ וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ: ד וָאַעַן וָאֹמַר
אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר מָה־אֵלֶּה אֲדֹנִי: ה וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא יָדַעְתָּ
מָה־הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא אֲדֹנִי: ו וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה אֶל־זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר לֹא
בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם־בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ז מִי־אַתָּה הַר־הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישֹׁר
וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ:

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

מצורף גם לשבועון כפר חב"ד

ב"ה • ערב שבת קודש פרשת וישב • כ"ה בכסלו ה'תשפ"א

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י **מליובאוויטש**
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

התקשרות

א'שע"ז

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפרשת־השבוע
• הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים • יומנים
ותאריכי חב"ד • שניים מקרא ואחד תרגום

צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

ישנם כאלה שגם אם יעשו מה שאומרים להם, מכל מקום, צריכים תחילה ישוב הדעת להסביר הדברים לעצמו, לכלה, ולמחותנים מב' הצדדים, ואז יעשה מה שאומרים להם, אבל, האמת היא ש"בדרבנן" - בדברי הרבי - "עבדינן מעשה", שצריך להיות המעשה תיכף ומיד, ללא הקדמת ישוב הדעת.

...הוא אמנם יקיים מה שאומרים לו, אבל, תחילה צריך לקלוט את הדברים בעשר כוחות הנפש שלו, של הכלה, של המחותנים, ולאחרי שיחדרו הדברים בכל עשר כחות כפי שכלולים מעשר, מאה כחות, אזי ילך לטבול במקווה, וימתין עד שהרב חודקוב יתן לו להיכנס כדי לחזור ולשאול...

ההנהגה הדרושה היא - שכאשר הרבי אומר צריכים לקיים מיד, ללא הקדמת מחשבה וישוב הדעת.

ובסגנון האמור - לקיים את דברי הרבי מתוך ביטול, בחינת אַין, ועל ידי זה יבוא עזרי.

(משיחת שבת פרשת וישב, תורת מנחם תשי"א חלק ב' עמוד 146)

4 > דבר מלכות • 8 > ניצוצי רבי • 11 > סוגיות בתורת רבינו
• 14 > עת לדעת • 16 > יומן מבית חיינו • 19 > לוח השבוע • 22 > שניים מקרא ואחד תרגום

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה	ציצית ותפילין						
ו', כ"ה בכסלו	4.26	5.14	5.36	6.39	9.01	11.34	12.04	4.36.6	5.03
ש"ק, כ"ו בכסלו	4.26	5.15	5.37	6.40	9.01	11.34	12.04	4.36.8	5.03
א', כ"ז בכסלו	4.27	5.15	5.38	6.40	9.02	11.35	12.05	4.37.1	5.04
ב', כ"ח בכסלו	4.27	5.16	5.38	6.41	9.02	11.35	12.05	4.37.4	5.04
ג', כ"ט בכסלו	4.28	5.16	5.39	6.42	9.03	11.36	12.06	4.37.7	5.04
ד', א' בטבת	4.29	5.17	5.39	6.42	9.04	11.36	12.06	4.38.0	5.05
ה', ב' בטבת	4.29	5.18	5.40	6.43	9.04	11.37	12.07	4.38.4	5.05
ו', ג' בטבת	4.30	5.18	5.41	6.44	9.05	11.37	12.07	4.38.8	5.06

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
וישב - חנוכה	15:56	17:16	16:17	17:17	16:04	17:15	16:19	17:18
מקץ	15:58	17:18	16:19	17:19	16:07	17:17	16:21	17:21

צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב **יוסף־יצחק הכהן אהרונוב**

מערכת: **לוי־יצחק שייקביץ, יוסף־יצחק אולידורט,**
אליהו קעניג, אברהם מרינובסקי, מנחם־מענדל שייקביץ

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפרחב"ד 6084000

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ISSN 7474-0793 • גיל'ון| 1377

לזכות הרה"ח **משה מאיר הכהן בן חנה** להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות מתוך בריאות איתנה והרחבה

בְּתוֹךְ עֲבָדָיו: וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת
אֶת־פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־
רֹאשׁ ׀ שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים בְּתוֹךְ
עֲבָדָיו: וַיְהוָה בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה יוֹמָא בֵּית וַלְדָא
דְּפַרְעֹה וַעֲבַד מִשְׁתְּיָא לְכָל עַבְדּוֹהִי וְאִדְכַּר יָת
רֵישׁ רַב שָׁקֵי וְיָת רֵישׁ רַב נַחְתּוֹמֵי בְּגוֹ עַבְדּוֹהִי:
כא וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל־מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן
הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה: וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים
עַל־מַשְׁקֵהוּ וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה: וַאֲתֵיב יָת
רַב שָׁקֵי עַל שַׁקְיוּתֵהּ וִיהַב יָת כַּסָּא עַל יְדָא
דְּפַרְעֹה: כב וְאֶת שַׂר הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר
לָהֶם יוֹסֵף: וְאֶת שַׂר הָאֹפִים תְּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר
לָהֶם יוֹסֵף: וְיָת רַב נַחְתּוֹמֵי צְלָב כְּמָא דִי פָשַׁר
לְהוֹן יוֹסֵף: כג וְלֹא־זָכַר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־יוֹסֵף
וַיִּשְׁכָּחֵהוּ: וְלָא דְכִיר רַב שָׁקֵי יָת יוֹסֵף וְאַנְשְׁיֵהּ:
פ פ פ

קי"ב פסוקים, יב"ק סימן.

הפטרה לפרשת וישב בעמוס פרק ב־ג

אם חל בו שבת (ראשונה של) חנוכה מפטירין "רני ושמחי". עמוד 1295

ב כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק
וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם: ז הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ בְּרֹאשׁ דַּלִּים וְדֶרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ וְאִישׁ וְאָבִיו יֵלְכוּ
אֶל־הַנַּעֲרָה לְמַעַן חַלֵּל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי: ח וְעַל־בְּגָדִים חֲבֻלִים יַטּוּ אֵצֶל כָּל־מִזְבֵּחַ וְיֵין עֲנוּשִׁים יִשְׁתּוּ
בֵּית אֱלֹהֵיהֶם: ט וְאָנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת־הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהּוֹ וְחָסֹן הוּא
פְּאֵלוֹנִים וָאַשְׁמִיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל וְשָׁרָשָׁיו מִתָּחַת: י וְאָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וָאוֹלֵךְ
אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה לָרֶשֶׁת אֶת־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי: יא וָאָקִים מִבְּנֵיכֶם לִנְבִיאִים וּמִבַּחוּרֵיכֶם
לְנָזִרִים הַאַף אֵין־זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה: יב וַתַּשְׁקוּ אֶת־הַנְּזִרִים יַיִן וְעַל־הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר
לֹא תִנָּבְאוּ: יג הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה הַמְלֵאָה לָהּ עָמִיר: יד וְאָבַד מָנוֹס
מִקָּל וְחָזָק לֹא־יְאַמֵּץ כֹּחוֹ וְגִבּוֹר לֹא־יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: טו וְתֹפֵשׂ הַקָּשֶׁת לֹא יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יְמַלֵּט
וְרֹכֵב הַסּוּס לֹא יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: טז וְאַמִּיץ לִבּוֹ בַּגִּבּוֹרִים עָרוֹם יָנוּס בַּיּוֹם־הַהוּא נְאֻם יְהוָה: ג א שִׁמְעוּ
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֵאמֹר: ב רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל־עֲוֹנֹתֵיכֶם:
ג הֲיֵלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם־נוֹעָדוּ: ד הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף אֵין לוֹ הֲיִתֵּן כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעֹנָתוֹ
בִּלְתִּי אִם־לָכָד: ה הֲתִפֹּל צִפּוֹר עַל־פַּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה־פַּח מִן־הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא
יִלְכֹּד: ו אִם־יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ אִם־תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיהוָה לֹא עָשָׂה: ז כִּי לֹא
יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יֱהוִה דָּבָר כִּי אִם־גָּלָה סוֹדוֹ אֶל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: ח אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא אֲדֹנָי
יֱהוִה דִּבֶּר מִי לֹא יִנָּבֵא:

לַה וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הֲלָא מִן קֳדָם יְיָ פּוּשְׁרַן
חֶלְמַיָּא אִשְׁתָּעוּ כְּעַן לִי: ט וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים
אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן
לְפָנָי: וַיְסַפֵּר שַׂר־הַמַּשְׁקִים אֶת־חֲלֹמוֹ לְיוֹסֵף
וַיֹּאמֶר לוֹ בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה־גֶפֶן לְפָנָי: וְאִשְׁתָּעִי רַב
שָׁקֵי יָת חֶלְמַהּ לְיוֹסֵף וַאֲמַר לַהּ בְּחֶלְמִי וְהָא
גוּפְנָא קֳדָמָי: י וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִוא
כְּפַרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים:
וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִם וְהִוא כְּפַרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ
הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ עֲנָבִים: וּכְגוּפְנָא תְּלָתָא
שִׁבְשִׁין וְהִיא כַּד אַפְרַחַת אַפֵּקַת לַבְלְבִין וַאֲנִיצַת
נֵץ בֵּשְׁלוּ אִתְכְּלָתְהָא עִנְבִין: יא וְכוֹס פַּרְעֹה בְּיָדִי
וָאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וָאֶשְׁחַט אֹתָם אֶל־כּוֹס
אֶל־כּוֹס פַּרְעֹה וָאֶתֵּן אֶת־הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה:
כַּפַּרְעֹה בְּיָדִי וָאֶקַּח אֶת־הָעֲנָבִים וָאֶשְׁחַט אִנּוּן
וְכַסָּא דְפַרְעֹה בִּידִי וּנְסֵיבִת יָת עִנְבַיָּא וְעַצַּרִית
יָתְהוֹן לְכַסָּא דְפַרְעֹה וְיָהֲבִית יָת כַּסָּא עַל יְדָא
דְפַרְעֹה: יג וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת
הַשָּׂרִגִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹסֵף זֶה
פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: וַאֲמַר
לַהּ יוֹסֵף דֵּין פִּשְׁרַנֵּהּ תְּלָתָא שִׁבְשִׁין תְּלָתָא יוֹמִין
אִנּוּן: יג בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־
רֹאשֶׁךָ וְהֵשִׁיבְךָ עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ |
כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ: בְּעוֹד |
שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשֶׁךָ וְהֵשִׁיבְךָ
עַל־כַּנֶּךָ וְנָתַתָּ כוֹס־פַּרְעֹה בְּיָדוֹ כַּמִּשְׁפָּט הָרִאשׁוֹן
אֲשֶׁר הָיִיתָ מַשְׁקֵהוּ: בְּסוֹף תְּלָתָא יוֹמִין יַדְבַּרְנָךְ
פַּרְעֹה יָת רֵישָׁךְ וְיִתֵּיבְנָךְ עַל שְׁמוּשָׁךְ וְתִתֵּן כָּסָא
דְפַרְעֹה בִּידֵהּ כְּהִלְכְתָא קַדְמָאָה דִּי הֲוֵיתָא מַשְׁקֵי
לַהּ: יד כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ
וְעָשִׂיתָ־נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל־פַּרְעֹה
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה: כִּי אִם־זְכַרְתַּנִי אִתָּךְ
כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעָשִׂיתְ־נָא עִמָּדִי חֶסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי
אֶל־פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הָדֵין: טו אֲלֵהֵן
תִּדְכְּרִנַּנִי עִמָּךְ כַּד יֵיטַב לָךְ וְתַעְבֵּד כְּעַן עִמִּי טִיבוּ
וְתִדְכַּרְנַנִי עַלֵּי קֳדָם פַּרְעֹה וְתַפְקְנַנִי מִן בֵּית אֲסִירָא
הָדֵין: טו כִּי־גֻנֹּב גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים וְגַם־פֹּה
לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר: כִּי־גֻנֹּב
גֻּנַּבְתִּי מֵאֶרַע הָעִבְרָאֵי וְאַף הָכָא לָא עֲבָדִית מִדַּעַם אֲרֵי שַׁוִּיאוּ
יָתִי בְּבֵית אֲסִירֵי: טז וַיַּרְא שַׂר־הָאֹפִים כִּי טוֹב
פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרֵי עַל־רֹאשִׁי: וַיַּרְא שַׂר־הָאֹפִים כִּי
טוֹב פָּתָר וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹסֵף אַף־אֲנִי בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה
שְׁלֹשָׁה סַלֵּי חֹרִי עַל־רֹאשִׁי: וַחֲזָא רַב נַחְתּוֹמֵי אֲרֵי
יָאוּת פְּשַׁר וַאֲמַר לְיוֹסֵף אַף אֲנָא בְּחֶלְמִי וְהָא
תְּלָתָא סַלִּין דְּחִירוּ עַל רֵישִׁי: יז וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן
מִכֹּל מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אֹכֵל
אֹתָם מִן־הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי: וּבְסַל הָעִלָּאָה מִכֹּל
מַאֲכַל פַּרְעֹה מַעֲשֵׂה אֹפֶה וְהָעוֹף אָכֵל אֹתָם
מִן־הַסַּל מֵעַל רֹאשִׁי: וּבְסַלָּא עִלָּאָה מִכֹּל מֵיכַל
פַּרְעֹה עוֹבַד נַחְתּוֹם וְעוֹפָא אָכֵל יָתְהוֹן מִן סַלָּא
מֵעִלָּוֵי רֵישִׁי: יח וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ
שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: וַיַּעַן יוֹסֵף
וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשֶׁת יָמִים
הֵם: וַאֲתֵב יוֹסֵף וַאֲמַר דֵּין פִּשְׁרַנֵּהּ תְּלָתָא סַלִּין
תְּלָתָא יוֹמִין אִנּוּן: יט בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא
פַרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ עַל־עֵץ
וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ: בְּעוֹד | שְׁלֹשֶׁת
יָמִים יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ וְתָלָה אוֹתְךָ
עַל־עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרְךָ מֵעָלֶיךָ: בְּסוֹף
תְּלָתָא יוֹמִין יַעֲדֵי פַרְעֹה יָת רֵישָׁךְ מִנָּךְ וְיִצְלוֹב
יָתָךְ עַל צְלִיבָא וְיֵכוּל עוֹפָא יָת בִּשְׂרָךְ מִנָּךְ:
מפטיר כ וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הֻלֶּדֶת אֶת־
פַּרְעֹה וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה לְכָל־עֲבָדָיו וַיִּשָּׂא אֶת־
רֹאשׁ | שַׂר הַמַּשְׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים

פרשת וישב | רוגז ושלווה

שמה של הפרשה - "וישב" מורה על ישיבה בשלוה ובמנוחה, ואילו תוכנה של הפרשה הוא להפך "וישב - ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף" (רש"י).

והעניין בזה: מכיוון שיעקב ביקש ליישב בשלוה, בהכרח לומר שבקשה זו נתקיימה בפועל, ומה שקפץ עליו רוגזו של יוסף, הרי אדרבא, על-ידי-זה נעשה העניין ד"וישב" באופן הכי נעלה.

ובפשטות - כתוצאה מ"רוגזו של יוסף", נשתלשלו הדברים שיעקב ירד למצרים בדרך של כבוד (תמורת זה ש"ראוי היה יעקב אבינו לירד בשלשלאות של ברזל" (שבת פט, ב), עד שפרעה מלך מצרים צווה לקחת עגלות ממצרים כדי להביא את יעקב... עד כדי כך... שמבחר שנותיו של יעקב היו י"ז השנים שחי בארץ מצרים.

לכן, לא זו בלבד שהמאורעות הקשורים עם "רוגזו של יוסף אינם בסתירה ל"וישב", אלא אדרבה: כדי לבוא לעניין ד"וישב" לאמיתתו ובשלימותו, כלומר, לא רק לפי-ערך הבנתו של יעקב, כי אם כפי שהקב"ה יודע ומבין מהי שלוה אמיתית - הייתה צריכה להיות ההקדמה דרוגז יוסף.

(משיחת פרשת וישב, תורת מנחם תשמ"ו חלק ב' עמ' 109)

הכתב והמכתב במה הוא מונח?

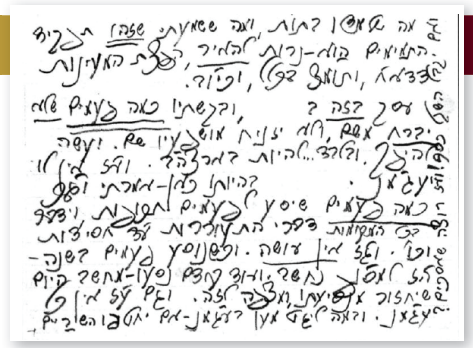

מענה לא' שכתב לרבי שיש לו עוגמת נפש מכך שלא קיבל 'דמי חנוכה' מהרבי:

מה שלמדו בתו"ת [= בתומכי תמימים], ומה ששמעתי שזהו תפקיד התמימים - הוא נרות להאיר, הפצת המעינות דדא"ח, ותומ"צ בכלל.

עסק בזה ב..., ובקשתי כמה פעמים שלא יברח משם, ולא יזניח מושפעיו שם. ועשה להיפך. ובלבד... להיות בארצה"ב [= בארצות הברית]. וע"ז [=ועל זה] אין לו עגמ"נ [=עגמת נפש].

בהיותו כאן - אמרתי וג"כ כמה פעמים שיסע לפעמים תכופות, וידבר בכל המקומות דברי התעוררות ע"ד [=על דבר] חסידות וכו'. וג"ז [= וגם זה] **אינו עושה**. וכשנוסע פעמים בשנה - ה"ז למס"נ [=הרי זה למסירות נפש] נחשב. ועוד קודם נסעו - מחשב היום שיחזור מנסיעתו, ומצפה לזה. וגם ע"ז [= על זה] אין לו כל עגמ"נ [= עוגמת נפש]. ובמה ליגט מען [= מונח] בעגמ"נ [= בעוגמת נפש] - אם יחטפו השיריים ואם יקבל השקל כסף! וע"ז רוצה שאסכים?

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ה בכסלו ה'תשפ"א - ג' בטבת ה'תשפ"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ה בכסלו	הלכות ביאת המקדש פרק ה-ז.	הל' שביתת יו"ט פרק ו.	מל"ת עה. עו. מ"ע כד. מל"ת סט. ע. עא.
ש"ק	כ"ו בכסלו	פרק ח-ט. הלכות איסורי מזבח.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מל"ת עד. מ"ע סא. מל"ת צא. צב. צג.
א'	כ"ז בכסלו	פרק ב-ד.	פרק ח.	מל"ת צד. צה. צו. צז. מ"ע פו.
ב'	כ"ח בכסלו	פרק ה-ז.	הל' חמץ ומצה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע ס. מל"ת ק. צח. מ"ע סב. מל"ת צט.
ג'	כ"ט בכסלו	הלכות מעשה הקרבנות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ב.	מ"ע סג. מל"ת קמו. מ"ע סד.
ד'	א' בטבת	פרק ד-ו.	פרק ג.	מל"ת קלט. קיב. מ"ע סה.
ה'	ב' בטבת	פרק ז-ט.	פרק ד.	מ"ע פט. מל"ת קמה. קמח [בהוצאת קאפח: קמט].
ו'	ג' בטבת	פרק י-יב.	פרק ה.	מ"ע סו. מל"ת קמז. מ"ע סז. מל"ת קב. קג. קלח.

להאיר את החושך בכל מצב

הדלקה בשעה מוקדמת כשרה רק בדיעבד, אך כאשר לא ניתן להדליק את הנרות "משתשקע החמה", מקדימים את ההדלקה ובלבד שיואר החושך • באם שמעת על יהודי הנמצא בבית עבודה זרה - בוודאי הנך יכול לעשות משהו בכדי להצילו! • הגבֶּרת האור במקום אחד, משפיעה ופועלת גם על מקומות נוספים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א

כללות העבודה דחנוכה היא - להאיר גם בחוץ, שהרי נר חנוכה - "מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ"[1], ודוגמתו בכל ענייני תורה ויהדות - "נר מצווה ותורה אור"[2], שהתעסקותו של יהודי בעניינים אלו צריכה להיות לא רק בביתו, אלא על פתח ביתו, באופן שיאיר גם מבחוץ.

ועניין זה מודגש גם בזמן הדלקת נר חנוכה - "מצוותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק... כליא ריגלא דתרמודאי"[1]:

זמן הדלקת נר חנוכה הוא "משתשקע החמה", כלומר, כאשר בחוץ שורר חושך - הנה בזמן כזה בא יהודי ומאיר את החושך שבחוץ על ידי נרות חנוכה[3].

וכך הולך ומאיר את החושך שבחוץ "עד שתכלה רגל מן השוק", "ועד כמה - עד דכליא ריגלא דתרמודאי", היינו, שפעולת נר חנוכה לבטל ולכלות את העניין ד"תרמודאי", אותיות "מורדת"[4], על שם שהם נמצאים במצב של מרידה בקדוש-ברוך-הוא, ועל זה באה הפעולה של נרות חנוכה - לפעול שיהיה "כליא ריגלא דתרמודאי".

ב

[...] ישנה הוראה מיוחדת הנלמדת מהדלקת נר חנוכה בערב שבת:

בערב שבת אי אפשר להדליק נרות חנוכה "משתשקע החמה" (כבשאר הימים), שהרי כבר נכנסת השבת, ולכן מקדימים את זמן הדלקתו מבעוד יום.

זמן הדלקת נר חנוכה הוא - "משתשקע החמה". אמנם, כאשר אין אפשרות להדליק לאחרי שקיעת החמה (בערב שבת) - ישנם שתי אפשרויות: א) להקדים ולהדליק מבעוד יום, כפי שאכן נוהגים בפועל, ב) שלא להדליק ביום זה, במכל שכן וקל וחומר ממצוות לולב - מצוות עשה מן התורה - שלפעמים נדחית מפני השבת (גם במקדש), כדתנן[5] "לולב וערבה שישה ושבעה", ועל אחת כמה וכמה בנוגע לנר חנוכה שאינה אלא מדברי סופרים, הרי בוודאי שהיו יכולים לדחותה לגמרי מפני השבת, שהרי "הם אמרו והם אמרו".

ולכאורה, מסתבר יותר לומר שאם אין אפשרות להדליק "משתשקע החמה" - מוטב לדחותה לגמרי מאשר להקדים את זמנה מבעוד יום.

ובהקדים:

הדלקת נרות חנוכה, אף שנקבעו לזכר הנס שהיה במנורה דבית המקדש - נקבע זמנה באופן

1. שבת כא, ב.
2. משלי ו, כג. וראה פירוש רש"י ד"ה בנים – שבת כג, ד.
3. סידור שער החנוכה (ערה, ב-ג), ובכ"מ.
4. עמק המלך שער קריית ארבע ריש פרק קיא. קהילת יעקב ערך 'תרמוד'. וראה ליקוטי שיחות חלק ה עמ' 448 בשולי הגיליון. וש"נ.
5. סוכה ריש פרק ד.

כ וַיִּקַּח֣ אֲדֹנֵ֔י יוֹסֵ֖ף אֹת֑וֹ וַיִּתְּנֵ֕הוּ אֶל־בֵּ֥ית הַסֹּהַ֖ר
מְקֹ֥ום אֲשֶׁר־אֲסִירֵ֖י כתיב אסורי קרי הַמֶּ֣לֶךְ
אֲסוּרִ֑ים וַיְהִי־שָׁ֖ם בְּבֵ֥ית הַסֹּהַֽר: וַיִּקַּח֣ אֲדֹנֵ֔י יוֹסֵ֖ף
אֹת֑וֹ וַיִּתְּנֵ֕הוּ אֶל־בֵּ֥ית הַסֹּהַ֖ר מְקֹ֥ום אֲשֶׁר־אֲסִירֵ֖י
הַמֶּ֣לֶךְ אֲסוּרִ֑ים וַיְהִי־שָׁ֖ם בְּבֵ֥ית הַסֹּהַֽר: וּנְסִיב
רִבּוֹנֵהּ דְּיוֹסֵף יָתֵהּ וּמַנְּיֵהּ לְבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דִּי
אֲסִירֵי מַלְכָּא אֲסִירִין וַהֲוָה תַמָּן בְּבֵית אֲסִירֵי׃
כא וַיְהִ֥י יְהוָ֖ה אֶת־יוֹסֵ֑ף וַיֵּ֤ט אֵלָיו֙ חֶ֔סֶד וַיִּתֵּ֥ן חִנּ֖וֹ
בְּעֵינֵ֥י שַׂר־בֵּֽית־הַסֹּהַֽר: וַיְהִי֙ יְהוָ֣ה אֶת־יוֹסֵ֔ף וַיֵּ֥ט
אֵלָ֖יו חֶ֑סֶד וַיִּתֵּ֤ן חִנּוֹ֙ בְּעֵינֵ֣י שַׂר־בֵּית־הַסֹּהַֽר: וַהֲוָה
מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵהּ דְּיוֹסֵף וּנְגַד לֵהּ חִסְדָּא וִיהַבֵּהּ
לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי רַב בֵּית אֲסִירֵי׃ כב וַיִּתֵּ֣ן שַׂ֔ר
בְּיַ֖ד־יוֹסֵ֑ף אֶת־כָּל־הָאֲסִירִ֗ם אֲשֶׁ֤ר
בְּבֵית֙ הַסֹּהַ֔ר וְאֵת֙ כָּל־אֲשֶׁ֣ר עֹשִׂ֔ים שָׁ֖ם הֽוּא
הָיָ֥ה עֹשֶֽׂה: וַיִּתֵּן שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר בְּיַד־יוֹסֵף אֶת
כָּל־הָאֲסִירִים אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהַר וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר
עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה: וּמַנֵּי רַב בֵּית אֲסִירֵי
בִּידֵהּ דְּיוֹסֵף יָתָהּ כָּל אֲסִירַיָּא דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְיָת
כָּל דִּי עָבְדִין תַּמָּן עַל מֵימְרֵהּ הֲוָה מִתְעַבֵּד׃
כג אֵין ׀ שַׂ֣ר בֵּית־הַסֹּהַ֗ר רֹאֶה֙ אֶת־כָּל־מְאוּמָ֔ה
בְּיָד֑וֹ בַּאֲשֶׁ֤ר יְהוָה֙ אִתּ֔וֹ וַאֲשֶׁר־הוּא֙ עֹשֶׂ֔ה יְהוָ֖ה
מַצְלִֽיחַ׃ אֵין ׀ שַׂר֙ בֵּית־הַסֹּהַ֔ר רֹאֶ֕ה אֶת־כָּל־
מְאוּמָ֖ה בְּיָד֑וֹ בַּאֲשֶׁ֤ר יְהוָה֙ אִתּ֔וֹ וַאֲשֶׁר־הוּא֙ עֹשֶׂ֔ה
יְהוָ֖ה מַצְלִֽיחַ׃ לֵית רַב בֵּית אֲסִירֵי חָזֵי יָת כָּל סָרְחָן
בִּידֵהּ בְּדִי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵהּ וְדִי הוּא עָבֵד יְיָ
מַצְלָח׃ פ

שביעי א וַיְהִ֗י אַחַר֙ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה חָטְא֛וּ מַשְׁקֵ֥ה
מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֖יִם וְהָאֹפֶ֑ה לַאֲדֹנֵיהֶ֖ם לְמֶ֥לֶךְ מִצְרָֽיִם׃
וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ־
מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם׃ וַהֲוָה
בָּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין סָרְחוּ שָׁקְיָא דְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם
וְנַחְתּוֹמֵי לְרִבּוֹנֵיהוֹן לְמַלְכָּא דְמִצְרָיִם׃ ב וַיִּקְצֹ֥ף
פַּרְעֹ֖ה עַל שְׁנֵ֣י סָרִיסָ֑יו עַל֙ שַׂ֣ר הַמַּשְׁקִ֔ים וְעַל֙ שַׂ֣ר
הָאֹפִֽים׃ וַיִּקְצֹף פַּרְעֹה עַל שְׁנֵי סָרִיסָיו עַל שַׂר
הַמַּשְׁקִים וְעַל שַׂר הָאוֹפִים׃ וּרְגַז פַּרְעֹה עַל תְּרֵין
רַבְרְבָנוֹהִי עַל רַב שָׁקֵי וְעַל רַב נַחְתּוֹמֵי׃ ג וַיִּתֵּ֣ן
אֹתָ֗ם בְּמִשְׁמַר֙ בֵּ֣ית שַׂ֣ר הַטַּבָּחִ֔ים אֶל־בֵּ֥ית
הַסֹּהַ֖ר מְקֹ֣ום אֲשֶׁר־יוֹסֵ֣ף אָסִ֑ור שָֽׁם׃ וַיִּתֵּן אֹתָם
בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים אֶל־בֵּית הַסֹּהַר מְקוֹם
אֲשֶׁר יוֹסֵף אָסוּר שָׁם׃ וּמַנִּי רַב טַבָּחַיָּא לְבֵית אֲסִירֵי אֲתַר דִּי יוֹסֵף אָסִיר תַּמָּן׃
ד וַיְפָקֵ֣ד שַׂר־הַטַּבָּחִ֗ים אֶת־יוֹסֵף֙ אִתָּ֔ם וַיְשָׁ֣רֶת
אֹתָ֑ם וַיִּהְי֥וּ יָמִ֖ים בְּמִשְׁמָֽר׃ וַיְפָקֵד שַׂר הַטַּבָּחִים
אֶת־יוֹסֵף אִתָּם וַיְשָׁרֵת אֹתָם וַיִּהְיוּ יָמִים בְּמִשְׁמָר׃
וּמַנִּי רַב טַבָּחַיָּא יָת יוֹסֵף עִמְּהוֹן וְשַׁמֵּשׁ יָתְהוֹן
וַהֲווֹ יוֹמִין בְּמַטְרָא׃ ה וַיַּחַלְמוּ֙ חֲלוֹם֙ שְׁנֵיהֶ֔ם אִ֖ישׁ
חֲלֹמֹ֣ו בְּלַ֔יְלָה אֶחָ֕ד אִ֖ישׁ כְּפִתְרֹ֣ון חֲלֹמֹ֑ו הַמַּשְׁקֶ֥ה
וְהָאֹפֶ֖ה אֲשֶׁ֣ר לְמֶ֣לֶךְ מִצְרַ֑יִם אֲשֶׁ֖ר אֲסוּרִ֥ים בְּבֵית
הַסֹּהַֽר: וַיַּחַלְמוּ֙ חֲלוֹם שְׁנֵיהֶם אִישׁ חֲלֹמוֹ בְּלַיְלָה
אֶחָד אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר
לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֹּהַר: וַחֲלָמוּ
חֶלְמָא תַּרְוֵיהוֹן גְּבַר חֶלְמֵהּ בְּלֵילְיָא חַד גְּבַר
כְּפוּשְׁרַן חֶלְמֵהּ שָׁקְיָא וְנַחְתּוֹמֵי דִּי לְמַלְכָּא
דְּמִצְרַיִם דִּי אֲסִירִין בְּבֵית אֲסִירֵי׃ ו וַיָּבֹ֤א אֲלֵיהֶם֙
יוֹסֵ֣ף בַּבֹּ֔קֶר וַיַּ֖רְא אֹתָ֑ם וְהִנָּ֖ם זֹעֲפִֽים: וַיָּבֵא
אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּבֹּקֶר וַיַּרְא אֹתָם וְהִנָּם זֹעֲפִים: וַאֲתָא
לְוָתְהוֹן יוֹסֵף בְּצַפְרָא וַחֲזָא יָתְהוֹן וְהָא אִנּוּן
נְסִיסִין׃ ז וַיִּשְׁאַ֗ל אֶת־סְרִיסֵי֙ פַּרְעֹ֔ה אֲשֶׁ֥ר אִתֹּ֖ו
בְּמִשְׁמַ֣ר בֵּית אֲדֹנָ֑יו לֵאמֹ֛ר מַדּ֥וּעַ פְּנֵיכֶ֖ם רָעִ֥ים
הַיֹּֽום: וַיִּשְׁאַל אֶת־סְרִיסֵי פַּרְעֹה אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּמִשְׁמַר
בֵּית אֲדֹנָיו לֵאמֹר מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם: וּשְׁאַל
יָת רַבְרְבֵי פַרְעֹה דִּי עִמֵּהּ בְּמַטְרָא בֵּית רִבּוֹנֵהּ
לְמֵימָר מָא דֵין אַפֵּיכוֹן בִּישִׁין יוֹמָא דֵין׃
ח וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו חֲלֹ֥ום חָלַ֖מְנוּ וּפֹתֵ֣ר אֵ֑ין אֹתֹ֛ו
וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵהֶ֖ם יוֹסֵ֑ף הֲלֹ֣וא לֵאלֹהִ֔ים פִּתְרֹנִ֖ים
סַפְּרוּ־נָ֥א לִֽי: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו חֲלוֹם חָלַמְנוּ וּפֹתֵר אֵין
אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הֲלוֹא לֵאלֹהִים פִּתְרֹנִים
סַפְּרוּ־נָא לִי: וַאֲמָרוּ לֵהּ חֶלְמָא חַלַמְנָא וּפָשַׁר לֵית

עֵינֵיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: וַהֲוָה כַּתַר
פַּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין וּזְקָפַת אִתַּת רִבּוֹנַהּ יָת עֵינָהָא
לְיוֹסֵף וַאֲמָרַת שְׁכוֹב עִמִּי: ח וְיָמָאֵן | וַיֹּאמֶר
אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לֹא־יָדַע אִתִּי מַה־
בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי: וְיָמָאֵן | וַיֹּאמֶר
אֶל־אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי לְאֹ־יָדַע אִתִּי מַה־בַּבַּיִת
וְכֹל אֲשֶׁר־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדִי: וְסָרִיב וַאֲמַר לְוַת אִתַּת
רִבּוֹנַהּ הָא רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מָה דִּבְבֵיתָא וְכֹל
דִּי אִית לֵהּ מְסַר בִּידִי: ט אֵינֶנּוּ גָדֹול בַּבַּיִת הַזֶּה
מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתָךְ
בַּאֲשֶׁר אַתְּ־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים: אֵינֶנּוּ גָדֹול בַּבַּיִת הַזֶּה
מִמֶּנִּי וְלֹא־חָשַׂךְ מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם־אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר
אַתְּ־אִשְׁתּוֹ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת
וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים: לֵיתוֹהִי רַב בְּבֵיתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא
מְנַע מִנִּי מִדַּעַם אֱלָהִין יָתִיךְ בְּדִיל אַתְּ אִתְּתֵהּ
וְאֵכְדִּין אֶעְבֵּיד בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדָא וְאֶחוֹב קֳדָם יְיָ:
י וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל־יוֹסֵף יֹום | יֹום וְלֹא־שָׁמַע
אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ: וַהֲוָה כַּד מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם
וְלָא קַבִּיל מִנַּהּ לְמִשְׁכַּב לְוָתַהּ לְמֶהֱוֵי עִמַּהּ:
יא וַיְהִי כְּהַיֹּום הַזֶּה וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת
מְלַאכְתּוֹ וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם בַּבָּיִת:
וַיְהִי כְּהַיּוֹם הַדֵּין וְעָל לְבֵיתָא לְמֶעְבַּד עֲבִידְתֵּהּ וְלֵית
אֱנָשׁ מֵאַנְשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא: יב וַתִּתְפְּשֵׂהוּ
בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס
וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָה
עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְּיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַהֲוָה
כַּד חֲזַת אֲרֵי אֲרֵימִית קֳלֵי וּקְרִית וְשָׁבְקָה
לִלְבוּשֵׁהּ לְוָתִי וַעֲרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא: יג וַתְּהִי כִּרְאֹתָהּ
כִּי־עָזַב בִּגְדֹו בְּיָדָהּ וַיָּנָס הַחוּצָה: וַהֲוָה כַּד חֲזַת
אֲרֵי שָׁבְקָה לִלְבוּשֵׁהּ בִּידַהּ וַעֲרַק לְשׁוּקָא:
יד וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ
הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב
עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל: וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ
וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עִבְרִי
לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לִשְׁכַּב עִמִּי וָאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל:
וּקְרַת לַאֲנָשֵׁי בֵיתַהּ וַאֲמָרַת לְהוֹן לְמֵימָר חֲזוֹ אֵיתַי
לָנָא גַּבְרָא עִבְרָאָה לְחַיָּכָא בָנָא עַל לְוָתִי לְמִשְׁכַּב
עִמִּי וּקְרִית בְּקָלָא רַבָּא: טו וַיְהִי כְּשָׁמְעֹו כִּי־
הֲרִימֹתִי קֹולִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדֹו אֶצְלִי וַיָּנָס
וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ כְּי־הֲרִימֹתִי קוֹלִי
וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַהֲוָה
כַּד שְׁמַע אֲרֵי אֲרֵימִית קָלִי וּקְרִית וְשָׁבְקָה
לִלְבוּשֵׁהּ לְוָתִי וּנְפַק לְשׁוּקָא: טז וַתַּנַּח בִּגְדֹו
אֶצְלָהּ עַד־בֹּוא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתֹו: וַתַּנַּח בִּגְדוֹ
אֶצְלָהּ עַד־בְּוֹא אֲדֹנָיו אֶל־בֵּיתוֹ: וַאֲחַתְתֵּהּ לְלְבוּשֵׁהּ
לְוָתַהּ עַד דְּעַל רִבּוֹנַהּ לְבֵיתֵהּ: יז וַתְּדַבֵּר אֵלָיו
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי
אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ לָּנוּ לְצַחֵק בִּי: וַתְּדַבֵּר אֵלָיו כְּדִבְרִים
הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי אֲשֶׁר־הֵבֵאתָ
לָּנוּ לְצַחֵק בִּי: וּמְלִילַת עִמֵּהּ כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין
לְמֵימָר עַל לְוָתִי עַבְדָּא עִבְרָאָה דִּי אַיְתֵיתָא לָנָא
לְחַיָּכָא בִּי: יח וַיְהִי כַּהֲרִימִי קֹולִי וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב
בִּגְדֹו אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה: וַיְהִי כַּהֲרִימִי קוֹלִי
וָאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ אֶצְלִי וַיָּנָס הַחוּצָה: וַהֲוָה כַּד
אַרִימִית קָלִי וּקְרִית וְשָׁבְקָה לִלְבוּשֵׁהּ לְוָתִי וַעֲרַק
לְשׁוּקָא: יט וַיְהִי כְּשָׁמַע אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי אִשְׁתֹּו
אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה
לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפֹּו: וַיְהִי כְּשָׁמַע אֲדֹנָיו אֶת־דִּבְרֵי
אִשְׁתֹּו אֲשֶׁר דִּבְּרָה אֵלָיו לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה עָשָׂה
לִי עַבְדֶּךָ וַיִּחַר אַפֹּו: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע רִבּוֹנַהּ
יָת פִּתְגָּמֵי אִתְּתֵהּ דִּי מְלִילַת עִמֵּהּ לְמֵימַר
כְּפִתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין עֲבַד לִי עַבְדָּךְ וּתְקֵף רָגְזֵהּ:

שונה מזמן הדלקת נרות המנורה בבית המקדש:

נרות בית המקדש - לא מבעי הטבתן (ולדעת הרמב"ם[6] - הדלקתן) בבוקר, שהייתה בסמיכות לתמיד של שחר, בשעות הבוקר המוקדמות, אלא

וזהו החילוק שבין נרות חנוכה לנרות המקדש - שנרות חנוכה צריכים להיות באופן ד"פרסומי ניסא", ולכן צריכים להדליקם משתשקע החמה, שאז נראית פעולת אור הנר (ולא כ"שרגא בטיהרא"), מה שאין כן נרות בית המקדש - אין בהם עניין הפרסום, שהרי מקומה של המנורה הוא בהיכל

אפילו הדלקתן בין הערבים - הייתה מבעוד יום, שהרי תמיד של בין הערבים נשחט בשמונה ומחצה וקרב בתשע ומחצה[7], ומכיון שהדלקת המנורה הייתה מיד לאחרי הקרבת התמיד, היה זה מבעוד יום.

ועל אחת כמה וכמה בערב פסח, שאז הקדימו את שחיטת והקרבת התמיד שעה לפני כן, "נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה"[8],

[שהרי הסיבה לכך שבכל השנה "מאחרין אותו שתי שעות אחר תחילת זמן שחיטתו" היא - מפני ש"לא שוחטין קרבן אחר תמיד של בין הערבים"[9], מה-שאין-כן בערב פסח, שאז היו צריכים להקריב את הפסח לאחרי קרבן התמיד של בין הערבים, הוצרכו להקדים את שחיטת התמיד "כדי שיהיה להם פנאי לשחוט פסחיהם"],

הרי בוודאי שהדלקת הנרות, שזמנה היה בין הקרבת התמיד והקרבת הפסח (כפי שאומרים ב"סדר קרבן פסח": "ושחטו... אחר שחיטת תמיד של בין הערביים ואחר הטבת הנרות של בין הערביים"), הייתה בעוד היום גדול.

ואילו נרות חנוכה, מצוותן "משתשקע החמה" דווקא, ואין מקדימים[10], ועד שאם הדליק מפלג המחנה יצא ידי חובה רק בדיעבד[11], ומהטעמים

החילוק שבין נרות חנוכה לנרות המקדש - שנרות חנוכה צריכים להיות באופן ד"פרסומי ניסא", ולכן צריכים להדליקם משתשקע החמה, שאז נראית פעולת אור הנר (ולא כ"שרגא בטיהרא"), מה שאין כן נרות בית המקדש - אין בהם עניין הפרסום, שהרי מקומה של המנורה הוא בהיכל, שאין נכנסים שם אלא כוהנים.

על פי זה - צריך להבין:

מכיוון שנרות חנוכה נקבעו מלכתחילה "משתשקע החמה" דווקא, ולא מבעוד יום כנרות המקדש - אינו מובן: מדוע תיקנו שידליקו גם בערב שבת מבעוד יום כאשר הדלקה זו אינה אלא באופן "דכיוון דאי אפשר כדיעבד דמי"[14]?!

ובמכל שכן וקל וחומר: אם נטילת לולב בחג הסוכות שחיובה מן התורה - נדחית מפני השבת, הרי בנוגע לנר חנוכה שאינו אלא תקנת חכמים, בוודאי יש לומר שלכתחילה לא תיקנו שידליקו בערב שבת (על דרך מגילה בשבת) - שהרי מהו הצורך לתקן לכתחילה שידליקו באופן של "דיעבד", ובאופן ד"שרגא בטיהרא מאי אהני"?!

ואין לומר שמכיון שכל שמונת ימי חנוכה הם נקודה אחת, אי אפשר לחלק ולומר שאחד מהם ידחה שאז חסר בכללות הנקודה דחנוכה - שהרי הא גופא צריך ביאור, מדוע תיקנו מלכתחילה שיהיו באופן של נקודה אחת.

לזה[12] - מכיון שנר חנוכה עיקרו "פירסומי ניסא", ולכן, כאשר מדליקים לפני שקיעת החמה, הרי זה באופן ד"שרגא בטיהרא מאי אהני"[13], דליכא פרסומי ניסא.

6. הלכות תמידין ומוספין פרק ג הלכה יב.
7. פסחים ריש פרק ה. רמב"ם שם פרק א הלכה ג.
8. שם הלכה ה.
9. שם הלכה ג.
10. שולחן ערוך סימן תערב סעיף א.
11. ב"ח שם.
12. ב"ח שם. וראה בארוכה – אנציקלופדיה תלמודית (כרך טז) מערכת חנוכה ס"ח (ס"ע שה ואילך). וש"נ.
13. לשון חז"ל – שבת סג, א. חולין ס, ב.
14. ב"ח שם. וראה גם בית יוסף ומגן אברהם סימן תרעט.

ג

אמנם, מכיון שבפועל אין דוחים את הדלקת נר חנוכה דיום השבת, אלא מקדימים את זמנה - למדים מזה עד כמה נוגע וחשוב העניין דלהאיר על פתח ביתו מבחוץ, שכן, גם כאשר אין אפשרות להדליק נרות חנוכה בזמנם, מחפשים דרכים ואפשרויות כיצד לפעול את העניין של נר חנוכה (להאיר על פתח ביתו מבחוץ) - על ידי זה שמקדימים את זמן ההדלקה, ומוסיפים בשמן כו', שיהיה מספיק גם עבור הזמן שלאחרי שקיעת החמה.

ד

והנה, כשם שמצינו בנוגע לזמן שמקדימים את זמן ההדלקה כדי לפעול גם במשך הזמן שלאחרי זה שבו אין אפשרות להדליק - כמו כן יש ללמוד הוראה בדוגמא כזו גם ביחס לעניין המקום (שהרי זמן ומקום קשורים זה בזה[16]), כדלקמן.

והעניין בזה:

כללות ההוראה דנר חנוכה היא - להאיר על פתח ביתו מבחוץ, היינו, שיש לצאת אל ה"חוץ" כדי לפעול

> מכיון שהגיעה לאזניו שמועה שבפינה נידחת שבעולם ("הודו" וכיוצא בזה) נמצא יהודי שנתפס לאיזו כת של עבודה זרה - מוכח, שבכוחו וביכולתו לעשות משהו עבור הצלתו של יהודי זה, כי: שמועה זו עצמה היא בריאה של הקדוש-ברוך-הוא

דוגמא לדבר:

בתשעה באב אסור ללמוד תורה, מכיון שעל ידי זה באים לידי שמחה, כמו שכתוב[15] "פיקודי ה' ישרים משמחי לב".

ואף-על-פי-כן, חס ושלום שיהודי יתבטל מלימוד תורה בתשעה באב, אלא עליו לחפש דרכים ואפשרויות שיוכל ללמוד תורה - על ידי זה שלומד דברים המותרים ללמוד בתשעה באב.

ועל דרך זה בנוגע לנר חנוכה:

כאשר יהודי יודע שתפקידו להאיר על פתח ביתו מבחוץ משתשקע החמה - הרי כאשר אינו יכול להדליק "משתשקע החמה", בערב שבת, עליו לחפש דרכים ואפשרויות שגם ביום זה יוכל להאיר על פתח ביתו מבחוץ - על ידי זה שמקדים את זמן ההדלקה מבעוד יום, כך שבכניסת השבת יהיה הנר דולק מקודם, ובמילא, יאיר את החוץ גם לאחרי כניסת השבת.

על יהודי שנמצא שם, להאירו באור ד"נר מצווה ותורה אור".

אמנם, עדיין נשאלת השאלה:

יש מקומות שאסור ליהודי להיכנס לשם, ולדוגמא - דברי הגמרא[17] שאסור ללכת ברחוב של עבודה זרה (וכיוצא בזה בנוגע לרחוב השני שמובא בהמשך דברי הגמרא).

ולכאורה, מה עושים עם יהודי שנקלע למקום כזה - כפי שרואים במוחש לדאבוננו, בימינו אלה, שישנם יהודים שנתפסו בכל מיני כתות של עובדי עבודה זרה, רחמנא ליצלן - כיצד ניתן להציל יהודי כזה, בה בשעה שאסור להיכנס למקום שבו נמצא?!

הנה על זה באה ההוראה מהקדמת זמן ההדלקה בערב שבת כדי לפעול על הזמן שבו אסור להדליק - ודוגמתו ביחס לעניין המקום:

הן אמת שאי אפשר להיכנס למקום שבו נמצא, אבל אף על פי כן, בכוחו וביכולתו להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל ענייני "נר מצווה ותורה אור" במקומו הוא, וכאשר האור שבמקומו יהיה בריבוי ובתוקף גדול ביותר - הרי סוף כל סוף יחדור אור זה בכל

15. תהלים יט, ט. ס תענית ל, סע"א. טור ושולחן ערוך אורח חיים ריש סימן תקנד.

16. ראה שער הייחוד והאמונה פרק ז (פב, א). ליקוטי תורה ברכה צח, א.

17. עבודה זרה יז, א.

הָאֵלֶּה: הִיא מִתַּפְקָא וְהִיא שְׁלָחַת לַחֲמוּהָא
לְמֵימַר לְגַבַּר דִּי אִלֵּין דִּילֵהּ מִנֵּהּ אֲנָא מַעְדְּיָא
וַאֲמָרַת אִשְׁתְּמוֹדַע כְּעַן לְמָן עִזְקְתָא וְשׁוּשְׁפָּא
וְחוּטְרָא הָאִלֵּין: כו וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה
מִמֶּנִּי כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא־יָסַף
עוֹד לְדַעְתָּהּ: וַיַּכֵּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי
כִּי־עַל־כֵּן לֹא־נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא־יָסַף עוֹד
לְדַעְתָּהּ: וְאִשְׁתְּמוֹדַע יְהוּדָה וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי
מַעְדְּיָא אֲרֵי עַל כֵּן לָא יְהַבְתַּהּ לְשֵׁלָה בְרִי וְלָא
אוֹסִיף עוֹד לְמִידְעַהּ: כז וַיְהִי בְּעֶת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה
תְאוֹמִים בְּבִטְנָהּ: וַיְהִי בְּעֶת לִדְתָּהּ וְהִנֵּה תְאוֹמִים
בְּבִטְנָהּ: וַהֲוָה בְּעִדַּן דְּמֵילְדַהּ וְהָא תְּיוֹמִין
בִּמְעָהָא: כח וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן־יָד וַתִּקַּח
הַמְיַלֶּדֶת וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא
רִאשֹׁנָה: וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן־יָד וַתִּקַּח הַמְיַלֶּדֶת
וַתִּקְשֹׁר עַל־יָדוֹ שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשֹׁנָה: וַהֲוָה
בְּמֵילְדַהּ וִיהַב יְדָא וּנְסִיבַת חַיְטָא וּקְטָרַת עַל יְדֵהּ
זְהוֹרִיתָא לְמֵימַר דֵּין נְפַק קַדְמָאָה: כט וַיְהִי ׀
כְּמֵשִׁיב יָדוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ
עָלֶיךָ פָּרֶץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֶץ: וַיְהִי ׀ כְּמֵשִׁיב יָדוֹ
וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה־פָּרַצְתָּ עָלֶיךָ פָּרֶץ
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פָּרֶץ: וַהֲוָה כַּד אֲתִיב יְדֵהּ וְהָא נְפַק
אֲחוּהִי וַאֲמֶרֶת מָה תְקוֹף סַגִּי עֲלָךְ לְמִתְקָף וּקְרָא
שְׁמֵהּ פָּרֶץ: ל וְאַחַר יָצָא אָחִיו אֲשֶׁר עַל־יָדוֹ
הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח: וְאַחַר יָצָא אָחִיו אֲשֶׁר
עַל־יָדוֹ הַשָּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח: וּבָתַר דֵּן נְפַק
אֲחוּהִי דִּי עַל יְדֵהּ זְהוֹרִיתָא וּקְרָא שְׁמֵהּ זָרַח: ס
חמישי א וְיוֹסֵף הוּרַד מִצְרַיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר
סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד
הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר הוֹרְדֻהוּ שָׁמָּה: וְיוֹסֵף הוּרַד
מִצְרַיְמָה וַיִּקְנֵהוּ פּוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה שַׂר
הַטַּבָּחִים אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר
הוֹרִדֻהוּ שָׁמָּה: וְיוֹסֵף אִתְּחַת לְמִצְרַיִם וּזְבַנֵּהּ
פּוֹטִיפַר רַבָּא דְפַרְעֹה רַב קָטוֹלַיָּא גְּבַר מִצְרָאָה
מִידָּא דַּעֲרָבָאי דִּי אַחְתּוֹהִי לְתַמָּן: ב וַיְהִי יְהוָה
אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו
הַמִּצְרִי: וַיְהִי יְהוָה אֶת־יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ
וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי: וַהֲוָה מֵימְרָא דַיְיָ
בְּסַעֲדֵהּ דְיוֹסֵף וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח וַהֲוָה בְּבֵית
רִבּוֹנֵהּ מִצְרָאָה: ג וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל
אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ: וַיַּרְא אֲדֹנָיו
כִּי יְהוָה אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה יְהוָה מַצְלִיחַ
בְּיָדוֹ: וַחֲזָא רִבּוֹנֵהּ אֲרֵי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעֲדֵהּ וְכֹל
דִּי הוּא עָבֵד יְיָ מַצְלַח בִּידֵהּ: ד וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן
בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יֶשׁ־
לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ: וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו וַיְשָׁרֶת אֹתוֹ
וַיַּפְקִדֵהוּ עַל־בֵּיתוֹ וְכָל־יֶשׁ־לוֹ נָתַן בְּיָדוֹ: וְאַשְׁפַּח
יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי וְשַׁמֵּשׁ יָתֵהּ וּמַנְיֵהּ עַל בֵּיתֵהּ
וְכָל דִּי אִית לֵהּ מְסַר בִּידֵהּ: ה וַיְהִי מֵאָז הִפְקִיד
אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ וַיְבָרֶךְ יְהוָה
אֶת־בֵּית הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה
בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה: וַהֲוָה מֵעִדַּן דְּמַנִּי יָתֵהּ
בְּבֵיתֵהּ וְעַל כָּל דִּי אִית לֵהּ וּבָרִיךְ יְיָ יָת בֵּית
מִצְרָאָה בְּדִיל יוֹסֵף וַהֲוָה בִּרְכְתָא דַיְיָ בְּכָל דִּי אִית
לֵהּ בְּבֵיתָא וּבְחַקְלָא: ו וַיַּעֲזֹב כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּיַד־
יוֹסֵף וְלֹא־יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם־הַלֶּחֶם
אֲשֶׁר־הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה־תֹאַר וְיִפֵּה
מַרְאֶה: וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת־
אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי:
וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת־אֲדֹנָיו אֶת־

אֲשֶׁר עַל־דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי רֵאֵתָהּ כִּי־גָדַל שֵׁלָה
וְהִוא לֹא־נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה: וַאֲעִדֵּאת לְבוּשֵׁי
אַרְמְלוּתַהּ מִנָּהּ וְאִתְכַּסִּיאַת בְּעִיפָא וְאִתַּקָּנַת
וְיתִיבַת בְּפָרְשׁוּת עֵינַיִן דִּי עַל אֹרַח תִּמְנָת אֲרֵי
חָזַת אֲרֵי רְבָא שֵׁלָה וְהִיא לָא אִתְיְהִיבַת לֵהּ
לְאִנְתּוּ: טו וַיַּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי
כִסְּתָה פָּנֶיהָ: וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי
כִסְּתָה פָּנֶיהָ: וַחֲזָאַהּ יְהוּדָה וְחַשְׁבַהּ כְּנָפְקַת בָּרָא
אֲרֵי כְסִיאַת אַפָּהָא: טז וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ
וַיֹּאמֶר הֲבָה־נָּא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי
כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה־תִּתֶּן־לִי כִּי תָבוֹא אֵלָי:
וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הֲבָה־נָּא אָבוֹא אֵלַיִךְ
כִּי לֹא יָדַע כִּי כַלָּתוֹ הִוא וַתֹּאמֶר מַה־תִּתֶּן־לִי כִּי
תָבוֹא אֵלָי: וּסְטָא לְוָתַהּ לְאָרְחָא וַאֲמַר הָבִי כְעַן
אֵיעוֹל לְוָתִיךְ אֲרֵי לָא יְדַע אֲרֵי כַלְתַּהּ הִיא וַאֲמֶרֶת
מַה תִּתֵּן לִי אֲרֵי תֵּיעוֹל לְוָתִי: יז וַיֹּאמֶר אָנֹכִי
אֲשַׁלַּח גְּדִי־עִזִּים מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־תִּתֵּן
עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֵךְ: וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִי־עִזִּים
מִן־הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם־תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֵךְ:
וַאֲמַר לָא אֲשַׁכְּחִתֵּהּ וְאַף אֲנָשֵׁי אַתְרָא אֲמָרוּ לֵית
הָכָא מְקַדְּשְׁתָּא: כג וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח־לָהּ פֶּן
נִהְיֶה לָבוּז הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא
מְצָאתָהּ: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה תִּקַּח־לָהּ פֶּן נִהְיֶה לָבוּז
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי הַגְּדִי הַזֶּה וְאַתָּה לֹא מְצָאתָהּ: וַאֲמַר
יְהוּדָה תִּסַּב לַהּ דִּילְמָא נְהֵי לְחוֹךְ הָא שַׁדָּרִית
גַּדְיָא הָדֵין וְאַתְּ לָא אַשְׁכְּחַתֵּהּ: כד וַיְהִי | כְּמִשְׁלֹשׁ
חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ
וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ
וְתִשָּׂרֵף: וַיְהִי | כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים וַיֻּגַּד לִיהוּדָה
לֵאמֹר זָנְתָה תָּמָר כַּלָּתֶךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לִזְנוּנִים
וַיֹּאמֶר יְהוּדָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשָּׂרֵף: וַהֲוָה כְּתָלָתוּת
יַרְחַיָּא וְאִתְחַזְיָא לִיהוּדָה לְמֵימַר זַנְיַאת תָּמָר כַּלָּתָךְ
וְאַף הָא מַעְדְּיָא לִזְנוּתָא וַאֲמַר יְהוּדָה אַפְּקוּהִי
וְתִתּוֹקָד: כה הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל־
חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה
וַתֹּאמֶר הַכֶּר־נָּא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים
וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה: הִוא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל־
חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר־אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה
וַתֹּאמֶר הַכֶּר־נָּא לְמִי הַחֹתֶמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה

המקומות, גם אצל יהודי שנמצא במקום כזה שאי אפשר להיכנס לשם!

ה

ליתר ביאור:

מכיון שהגיעה לאזניו שמועה שבפינה נידחת שבעולם ("הודו" וכיוצא בזה) נמצא יהודי שנתפס לאיזו כת של עבודה זרה - מוכח, שבכוחו וביכולתו לעשות משהו עבור הצלתו של יהודי זה, כי: שמועה זו עצמה היא בריאה של הקדוש-ברוך-הוא, היינו, שהקדוש ברוך הוא ברא שישמע דבר זה, ומכיון שאמרו חז"ל[18] "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה", "לא בראו אלא לכבודו"[19], הרי בהכרח שיש בכוחו להציל יהודי זה מרדת שחת.

ולכאורה, כיצד ייתכן הדבר כאשר אסור לו להיכנס לאותו מקום שבו נמצא יהודי זה?!

והמענה לזה - שכאשר יוסיף בענייני אור וקדושה במקומו הוא, עד שהאור במקומו יהיה בתוקף ובריבוי גדול ביותר, אזי יחדור האור במקום שבו נמצא יהודי הנ"ל.

ואם בדורות שלפנינו היו צריכים ללמוד "ספרי מוסר" כדי לבאר כיצד ייתכן שפעולה של יהודי במקום זה בכוחה להגיע ולפעול גם במקום רחוק - הרי בימינו אלו רואים זאת במוחש, שכן, ישנם דרכים רבות כיצד לפרסם דבר שיגיע בכל מקום ומקום ממש!

ובלשון הרשב"א[20]: מצווה לפרסם עושי מצווה, ובאופן שהפרסום הוא גדול כל כך, עד שהדברים מגיעים לאותו יהודי שנמצא במקום שאסור להיכנס לשם, ונעשה אצלו העניין ד"טעמו וראו כי טוב ה'"[21], כפתגם אדמו"ר הזקן[22]: "פארזוכט און זעהט כו'", היינו, שיטעם ויראה שהדבר טוב, ואז ידע שטוב זה קשור עם אלוקות - "כי טוב ה'", ובמילא, יחליט להתקרב לכל ענייני יהדות, תורה ומצוותיה, ולקיימן בפועל.

(משיחת שבת פרשת מקץ, שבת חנוכה, ה'תשמ"ה. תורת מנחם

18. שבת עז, ב.
19. אבות סוף פרק ו.
20. בשו"ת שלו חלק א סימן תקפא. הובא ברמ"א יורה דעה סימן רמט סעיף יג. מגן אברהם אורח חיים סימן קנד ס"ק כג. וראה ליקוטי שיחות חלק כב עמ' 276 הערה ד"ה מצווה. וש"נ.
21. תהלים לד, ט.
22. ליקוטי שיחות חלק יא ריש עמ' 330. ועוד.

סיכום

כללות העבודה של חנוכה היא - להאיר את החושך שב"חוץ" ב"נר מצווה ותורה אור".

זמן הדלקת נרות חנוכה הוא "משתשקע החמה", משום שדווקא אז ניכר אור הנר ומתפרסם נס חנוכה. אמנם, בערב שבת, כשלא ניתן להדליק את הנרות "משתשקע החמה", מקדימים את הדלקת הנרות, אף שבדרך כלל הדלקת נרות בשעה זו כשרה רק בדיעבד.

מכך יש ללמוד הוראה:

חובה להאיר את החושך. באם הדבר לא מתאפשר (מפני איסור שבת וכיוצא בזה) חובה לחפש דרך כלשהי להאיר את החושך. אף שהדלקה מוקדמת כשרה רק בדיעבד, יש להקדים את ההדלקה ולהדליק את הנרות בעת שמאיר אור, ובלבד שאחר כך בעת ש"תשקע החמה" יאירו הנרות את החשכה.

כמו כן, באם יש מקום שלא ניתן להיכנס אליו ולהאירו (משום שעל פי דין אסור להיכנס לשם), גם אז יש להתאמץ להאירו. יש להגביר ולהעצים את האור במקומות המותרים, כאשר שם יאיר האור במלוא תוקפו, ישפיע הדבר גם על אלה השוהים, לעת עתה, במקום האסור.

בדורנו נראה הדבר בבירור - פעולה הנעשית במקום אחד, מתפרסמת ומשפיעה גם על היושבים במקומות מרוחקים.

ניצוצי רבי

מאת הרב **מרדכי־מנשה לאופר**

ממלחמת החשמונאים ועד להענקת 'דמי חנוכה'

קביעה מרוממת על מסירות-נפשם של החשמונאים • מלכותם לא הייתה מלכות שלימה • המשפחה שהכינה לרבי ולרבנית נרות לחנוכה ולשבת-קודש • כשהרבי קיבל שמן זית תוצרת איטליה • הרבי שיגר למשפחה בפלורידה "דמי חנוכה" • קביעת הרבי בתשמ"ט: "דמי חנוכה" - גם לנינים

בהזדמנויות שונות התייחס הרבי למלחמת החשמונאים. נפתח בקביעה ('ליקוטי-שיחות' כרך לה עמ' 173):

שאצל בני חשמונאי היתה מסירת נפש בלי מדידה ושיעור, ובמילא הלכו במסירת נפש גם בענינים שעל-פי חיובי התורה אין מקום לזה, כנידון-דידן, שיצאו למלחמה (סכנה ודאית) נגד היוונים, שההיתר למסירת נפש כזו אז, ועד באופן של יציאה למלחמה גלויה נגד היוונים (לא רק מסירת נפש לקיים המצוות), הוא מחמת שהיו "כהניך הקדושים", "בני חשמונאי הכהנים הגדולים", והיה דינם כ"אדם גדול וחסיד ירא-שמים" שמוסר נפשו בכל זמן ובכל אופן שהוא, גם כשאין זה על-פי חיובי מסירות-נפש ע"פ תורה.

הרבי תבע חיבור אודות החשמונאים

בטח אם כבר הדפיס ספרו ע"ד [על דבר] החשמונאים וכו' יושלח גם אלי טופס, כשיחתנו מאז. ות"ח [ותשואות-חן] מראש.

- דברים אלו כתב הרבי להרב הגאון ר' אלתר הילביץ (ז"ל) ונדפס ב'מבוא' לספרו חקרי זקנים כרך שני, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים ת"ו תש"מ עמ' 6.

מלכות החשמונאים לא היתה מלכות שלימה - כך ציין הרבי במהלך דבריו בהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ח ('תורת מנחם' כרך נא עמ' 374):

..גם חנוכה, שאף-על-פי שהיה נצחון החשמונאים, הרי החשמונאים היו כהנים, ולא היתה אז מלכות בית דוד (כפי שהאריך בזה הרמב"ן בפירושו על התורה (ויחי מט, יו"ד) וגם בפוסקים, ראשונים ואחרונים (ראה 'ליקוטי שיחות' כרך כה עמ' 112 הערה 68. ושם נסמן. וראה גם 'תורת מנחם' כרך נ' עמ' 265), איך שייך ענין של מלכות שאינה מלכות בית דוד וכו'), וכידוע גם בספרי דברי ימי הימים, שלא היתה אז מלכות שלימה.

דברים דומים אמר הרבי אחרי מלחמת "ששת הימים" - 'תורת מנחם' כרך נו"ן עמ' 265:

וכמו-כן נצרך לומר כן בנוגע למלחמת החשמונאים: אף שהיו אז מלכים - הרי כיון שלא היו מבית דוד, ולא נמשחו על-ידי נביא, אין להם דין מלך לאמיתתו. וכיון שכן, הרי מלחמתם אינה בגדר (הלכתי) של "מלחמת מצוה" [=אף שהיתה זו מלחמה שמצוה להשתתף בה - ראה שם עמ' 266].

לחביבותא דמילתא: בספר 'היכל מנחם' כרך ג' עמ' רכט נדפס ביאור נרחב העוסק במלכות החשמונאים "נס חנוכה במשנה וברמב"ם" ומיוסד על דברי הרבי.

רכיעי א וַיְהִי֙ בָּעֵ֣ת הַהִ֔וא וַיֵּ֥רֶד יְהוּדָ֖ה מֵאֵ֣ת אֶחָ֑יו
וַיֵּ֗ט עַד־אִ֛ישׁ עֲדֻלָּמִ֖י וּשְׁמ֥וֹ חִירָֽה׃ וַיַּ֣רְא שָׁ֔ם
יְהוּדָ֖ה בַּת־אִ֣ישׁ כְּנַעֲנִ֑י וּשְׁמ֥וֹ שׁ֖וּעַ וַיִּקָּחֶ֥הָ וַיָּבֹ֖א
אֵלֶֽיהָ׃ וַתַּ֣הַר וַתֵּ֔לֶד בֵּ֖ן וַיִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ עֵֽר׃
וַתַּ֣הַר עוֹד֮ וַתֵּלֶד֒ בֵּ֔ן וַיִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ אוֹנָֽן׃
וַתֹּ֣סֶף עוֹד֮ וַתֵּלֶד֒ בֵּ֔ן וַתִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ שֵׁלָ֑ה
וְהָיָ֥ה בְכְזִ֖יב בְּלִדְתָּ֥הּ אֹתֽוֹ׃ וַיִּקַּ֣ח יְהוּדָ֔ה אִשָּׁ֖ה לְעֵ֣ר בְּכֹר֑וֹ
וּשְׁמָ֖הּ תָּמָֽר׃ וַיְהִ֣י עֵ֔ר בְּכֹ֖ר יְהוּדָ֑ה רַ֥ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֛ה
וַיְמִתֵ֥הוּ יְהוָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוּדָה֙ לְאוֹנָ֔ן בֹּ֖א אֶל־אֵ֣שֶׁת אָחִ֑יךָ
וְיַבֵּ֥ם אֹתָ֖הּ וְהָקֵ֥ם זֶ֖רַע לְאָחִֽיךָ׃ וַיֵּ֣דַע אוֹנָ֔ן כִּ֥י לֹ֖א
לוֹ֙ יִהְיֶ֣ה הַזֶּ֔רַע וְהָיָ֗ה אִם־בָּא֙ אֶל־אֵ֣שֶׁת אָחִ֔יו
וְשִׁחֵ֥ת אַ֖רְצָה לְבִלְתִּ֣י נְתָן־זֶ֔רַע לְאָחִֽיו׃ וַיֵּ֣רַע אוֹנָ֔ן כִּ֥י לֹ֖א
עַל־כֵּ֣ן הִכָּ֔הוּ מִתְקְרֵ֖י זַרְעָ֑א וַהֲוָה֙ כַּד
עַ֣יל לְוַת֔ אִתַּ֖ת אָחוּהִ֑י וּמְחַבֵּ֥ל אָרְחַ֖ה עַל־אַרְעָ֥א
בְּדִיל דְּלָ֖א לְקַיָּמָ֥א זַרְעָ֖א לַאֲחוּהִֽי׃ וַיֵּ֣רַע בְּעֵינֵ֔י
יְהוָ֖ה אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֑ה וַיָּ֖מֶת גַּם־אֹתֽוֹ׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוּדָה֙ לְתָמָ֣ר
כַּלָּתֹ֔ו שְׁבִ֥י אַלְמָנָ֖ה בֵּ֣ית־אָבִ֑יךְ עַד־יִגְדַּ֥ל שֶׁלָּ֛ה בְּנִ֖י
כִּ֣י אָמַ֔ר פֶּן־יָמ֥וּת גַּם־הוּא֙ כְּאֶחָ֔יו וַתֵּ֥לֶךְ תָּמָ֖ר
וַתֵּ֥שֶׁב בֵּ֖ית אָבִֽיהָ׃ וַיִּרְבּ֣וּ יָמִ֔ים וַתָּ֖מָת בַּת־שׁ֣וּעַ אֵ֣שֶׁת
יְהוּדָ֑ה וַיְנָחֶם֙ יְהוּדָ֔ה וַיַּ֗עַל עַל־גֹּזְזֵ֛י צֹאנ֖וֹ הוּא֙ וְחִירָ֣ה רֵעֵ֔הוּ הָֽעֲדֻלָּמִ֖י תִּמְנָֽתָה׃
וַיֻּגַּ֥ד לְתָמָ֖ר לֵאמֹ֑ר הִנֵּ֤ה חָמִ֙יךְ֙ עֹלֶ֣ה תִמְנָ֔תָה לָגֹ֖ז צֹאנֽוֹ׃ וַתָּ֣סַר בִּגְדֵ֤י אַלְמְנוּתָהּ֙ מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס
בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינַ֔יִם אֲשֶׁ֥ר
עַל־דֶּ֖רֶךְ תִּמְנָ֑תָה כִּ֣י רָאָ֗תָה כִּי־גָדַ֤ל שֶׁלָּה֙ וְהִ֣וא
לֹא־נִתְּנָ֥ה לֹ֖ו לְאִשָּׁ֑ה׃ וַתִּסַּ֤ר בִּגְדֵי֙ אַלְמְנוּתָ֔הּ
מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינָ֔יִם
שֶׁ֥ר הַטַּבָּחִ֖ים׃ וְהַמְּדָנִ֗ים מָכְר֥וּ אֹתֹ֛ו אֶל־מִצְרַ֖יִם
לְפֹוטִיפַ֥ר סְרִ֖יס פַּרְעֹ֥ה שַׂר־הַטַּבָּחִֽים׃ וּמִדְיָנִאי֙ זַבִּ֣ינוּ
יָתֵ֔הּ לְמִצְרָ֖יִם לְפֹוטִיפַ֣ר רַבָּ֣א דְפַרְעֹ֔ה רַ֖ב
קָטוֹלָיָֽא׃ פ

רכיעי א וַיְהִי֙ בָּעֵ֣ת הַהִ֔וא וַיֵּ֥רֶד יְהוּדָ֖ה מֵאֵ֣ת אֶחָ֑יו
וַיֵּ֗ט עַד־אִ֛ישׁ עֲדֻלָּמִ֖י וּשְׁמ֥וֹ חִירָֽה׃ וַיְהִ֣י בָּעֵ֔ת
הַהִ֣וא וַיֵּ֥רֶד יְהוּדָ֖ה מֵאֵ֣ת אֶחָ֑יו וַיֵּ֗ט עַד־אִ֛ישׁ עֲדֻלָּמִ֖י
וּשְׁמ֥וֹ חִירָֽה׃ וַתִּרְא־שָׁ֣ם יְהוּדָ֔ה בַּת־אִ֣ישׁ כְּנַעֲנִ֑י
מִלְּוַ֣ת אֲחוֹהִ֔י וּסְטָ֣ה עַד־גַּבְרָ֔א עֲדַלָּמָאָ֖ה וּשְׁמַ֥הּ
חִירָֽה׃ וַיַּ֣רְא־שָׁ֔ם יְהוּדָ֖ה בַּת־אִ֣ישׁ כְּנַעֲנִ֑י וּשְׁמ֥וֹ
שׁ֖וּעַ וַיִּקָּחֶ֥הָ וַיָּבֹ֖א אֵלֶֽיהָ׃ וַיִּרְא־שָׁ֣ם יְהוּדָ֔ה בַּת־
אִ֣ישׁ כְּנַעֲנִ֑י וּשְׁמ֥וֹ שׁ֖וּעַ וַיִּקָּחֶ֥הָ וַיָּבֹ֖א אֵלֶֽיהָ׃ וַתַּ֣הַר
תַּמָּ֣ן יְהוּדָ֔ה בַּת גְּבַ֖ר תַּגְּרָ֑א וּשְׁמַ֥הּ שׁוּעַ֙ וְנָסְבַ֣הּ וְעַל
לְוָתַ֔הּ׃ ג וַתַּ֣הַר וַתֵּ֔לֶד בֵּ֖ן וַיִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ עֵֽר׃
וַתַּ֣הַר וַתֵּ֔לֶד בֵּ֖ן וַיִּקְרָ֥א אֶת־שְׁמ֖וֹ עֵֽר׃ וְעַדְיַאת
וִילִידַת בְּר֣ וּקְרָ֔א יָ֥ת שְׁמַ֖הּ עֵֽר׃ ד וַתַּ֣הַר עֹ֔וד וַתֵּ֖לֶד
בֵּ֑ן וַתִּקְרָ֗א אֶת־שְׁמ֛וֹ אוֹנָֽן׃ וַתַּ֣הַר עֹ֔וד וַתֵּ֖לֶד בֵּ֑ן
וַתִּקְרָ֗א אֶת־שְׁמ֛וֹ אוֹנָ֖ן׃ וְעַדְיַאת עֹ֔וד וִילִידַת בְּר֣
וּקְרָ֔ת יָ֥ת שְׁמַ֖הּ אוֹנָֽן׃ ה וַתֹּ֣סֶף עֹ֔וד וַתֵּ֖לֶד בֵּ֑ן וַתִּקְרָ֗א אֶת־שְׁמ֛וֹ
שֵׁלָ֖ה וְהָיָ֥ה בְכְזִ֖יב בְּלִדְתָּ֥הּ אֹתֽוֹ׃ וַתֵּ֣לֶךְ עוֹד֮ וַתֵּלֶד֒ בֵּ֔ן וַתִּקְרָ֗א
אֶת־שְׁמ֛וֹ שֵׁלָ֖ה וְהָיָ֥ה בְכְזִ֖יב בְּלִדְתָּ֥הּ אֹתֽוֹ׃ וְאוֹסִיפַ֥ת
עוֹד וִילִידַת בְּר֣ וּקְרַ֔ת יָ֥ת שְׁמַ֖הּ שֵׁלָ֑ה וַהֲוָה֙ בְּכְזִ֔יב
כַּד יְלִידַ֥ת יָתֵֽהּ׃ ו וַיִּקַּ֣ח יְהוּדָ֔ה אִשָּׁ֖ה לְעֵ֣ר בְּכֹר֑וֹ
וּשְׁמָ֖הּ תָּמָֽר׃ וַיִּקַּ֣ח יְהוּדָ֔ה אִשָּׁ֖ה לְעֵ֣ר בְּכֹר֑וֹ וּשְׁמַ֖הּ
תָּמָֽר׃ וּנְסִ֣יב יְהוּדָ֔ה אִתְּתָ֖א לְעֵ֣ר בּוּכְרֵ֑הּ וּשְׁמַ֖הּ
תָּמָֽר׃ ז וַיְהִ֣י עֵ֔ר בְּכֹ֖ר יְהוּדָ֑ה רַ֥ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֛ה
וַיְמִתֵ֥הוּ יְהוָֽה׃ וַיְהִי֙ עֵ֣ר בְּכֹ֔ור יְהוּדָ֖ה רַ֣ע בְּעֵינֵ֑י יְהוָ֔ה
וַיְמִתֵ֥הוּ יְהוָֽה׃ וַהֲוָה֙ עֵ֣ר בּוּכְרָ֔א דִּיהוּדָ֖ה בִּישׁ
קֳדָ֣ם יְיָ֑ וַאֲמִיתֵ֖הּ יְיָ֥׃ ח וַיֹּ֤אמֶר יְהוּדָה֙ לְאוֹנָ֔ן בֹּ֖א
אֶל־אֵ֣שֶׁת אָחִ֑יךָ וְיַבֵּ֥ם אֹתָ֖הּ וְהָקֵ֥ם זֶ֖רַע לְאָחִֽיךָ׃
וַיֵּ֣דַע אוֹנָ֔ן כִּ֥י לֹ֖א לוֹ֙ יִהְיֶ֣ה הַזֶּ֔רַע וְהָיָ֗ה
אִם־בָּא֙ אֶל־אֵ֣שֶׁת אָחִ֔יו וְשִׁחֵ֥ת אַ֖רְצָה
לְבִלְתִּ֣י נְתָן־זֶ֔רַע לְאָחִֽיו׃ וַיֵּ֣רַע אוֹנָ֔ן כִּ֥י לֹ֖א
עַל־כֵּ֣ן הִכָּ֔הוּ מִתְקְרֵ֖י זַרְעָ֑א וַהֲוָה֙ כַּד
עַ֣יל לְוַת֔ אִתַּ֖ת אָחוּהִ֑י וּמְחַבֵּ֥ל אָרְחַ֖ה עַל־אַרְעָ֥א
בְּדִיל דְּלָ֖א לְקַיָּמָ֥א זַרְעָ֖א לַאֲחוּהִֽי׃ י וַיֵּ֣רַע בְּעֵינֵ֔י
יְהוָ֖ה אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֑ה וַיָּ֖מֶת גַּם־אֹתֽוֹ׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוּדָה֙ לְתָמָ֣ר
כַּלָּתֹ֔ו שְׁבִ֥י אַלְמָנָ֖ה בֵּ֣ית־אָבִ֑יךְ עַד־יִגְדַּ֥ל שֶׁלָּ֛ה בְּנִ֖י
כִּ֣י אָמַ֔ר פֶּן־יָמ֥וּת גַּם־הוּא֙ כְּאֶחָ֔יו וַתֵּ֥לֶךְ תָּמָ֖ר
וַתֵּ֥שֶׁב בֵּ֖ית אָבִֽיהָ׃ וַיִּרְבּ֣וּ יָמִ֔ים וַתָּ֖מָת בַּת־שׁ֣וּעַ אֵ֣שֶׁת־
יְהוּדָ֑ה וַיְנָחֶם֙ יְהוּדָ֔ה וַיַּ֗עַל עַל־גֹּזְזֵ֛י צֹאנ֖וֹ הוּא֙ וְחִירָ֣ה רֵעֵ֔הוּ הָֽעֲדֻלָּמִ֖י תִּמְנָֽתָה׃
וַיֻּגַּ֥ד לְתָמָ֖ר לֵאמֹ֑ר הִנֵּ֤ה חָמִ֙יךְ֙ עֹלֶ֣ה תִמְנָ֔תָה לָגֹ֖ז צֹאנֽוֹ׃ יג וַתָּ֣סַר בִּגְדֵ֤י אַלְמְנוּתָהּ֙
מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינַ֔יִם אֲשֶׁ֥ר
עַל־דֶּ֖רֶךְ תִּמְנָ֑תָה כִּ֣י רָאָ֗תָה כִּי־גָדַ֤ל שֶׁלָּה֙ וְהִ֣וא
לֹא־נִתְּנָ֥ה לֹ֖ו לְאִשָּׁ֑ה׃ יד וַתִּסַּ֤ר בִּגְדֵי֙ אַלְמְנוּתָ֔הּ
מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינָ֔יִם
אֲבוּהָֽא׃ טו וַיִּרְבּ֣וּ הַיָּמִ֔ים וַתָּ֖מָת בַּת־שׁ֣וּעַ אֵ֣שֶׁת־
יְהוּדָ֑ה וַיְנָחֶם֙ יְהוּדָ֔ה וַיַּ֗עַל עַל־גֹּזְזֵ֛י צֹאנ֖וֹ הוּא֙ וְחִירָ֣ה רֵעֵ֔הוּ הָֽעֲדֻלָּמִ֖י תִּמְנָֽתָה׃
וַיִּרְא֥וּ אֹתֹ֖ו אַנְשֵׁ֣י הַמָּק֑וֹם וַיֹּאמְר֗וּ אַיֵּ֤ה הַקְּדֵשָׁה֙ הִ֣וא
וִיסִגְיאוּ יוֹמַיָּא וּמִתַּת בַּת שׁוּעַ אִתַּת יְהוּדָה
וְאִתְנַחֵם יְהוּדָה וּסְלִיק עַל גּוֹזְזֵי עָנֵהּ הוּא וְחִירָה
רַחֲמֵהּ עֲדֻלָּמָאָה לְתִמְנָת׃ יג וְיִתַּב לְתָמָר לֵאמֹר
הָא חָמִיךְ עָלֵה תִּמְנָתָה לָגֹז צָאנֹוהִי׃ וַיְתַב לְתָמָר
לֵאמֹר הָא חָמֵיךְ עָלֵה תִּמְנָתָה לָגֹז צָאנֹו׃ וְאִתְחַוָּא
לְתָמָר לְמֵימַר הָא חָמִוּתִךְ סָלֵק לְתִמְנָת לְמֵיגַז
עָנֵהּ׃ יד וַתָּסַר֮ בִּגְדֵי֒ אַלְמְנוּתָהּ֙ מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינַ֔יִם אֲשֶׁ֥ר
עַל־דֶּ֖רֶךְ תִּמְנָ֑תָה כִּ֣י רָאֲתָ֗הּ כִּי־רַבְתָּ֤ה שֵׁלָה֙ וְהִ֣וא
לְא־נִתְּנָ֥ה לֹ֖ו לְאִשָּׁ֑ה׃ טו וַתִּסַּ֤ר בִּגְדֵי֙ אַלְמְנוּתָ֔הּ
מֵֽעָלֶ֔יהָ וַתְּכַ֥ס בַּצָּעִ֖יף וַתִּתְעַלָּ֑ף וַתֵּ֖שֶׁב בְּפֶ֣תַח עֵינַ֔יִם

וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם׃ וְנָסְבוּהִי וּרְמוֹ יָתֵהּ לְגַבָּא וְגַבָּא רֵיקָא לֵית בֵּהּ מַיָּא׃ כה וְיָשְׁבוּ לֶאֱכָל־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃ וַיֹּשְׁבוּ לֶאֱכָל־לֶחֶם וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהֶם נֹשְׂאִים נְכֹאת וּצְרִי וָלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃ וַאֲסָרוּ לְמִיכַל לַחְמָא וּזְקָפוּ עֵינֵיהוֹן וַחֲזוֹ וְהָא שְׁיָרַת עֲרָבָאי אָתְיָא מִגִּלְעָד וְגַמְלֵיהוֹן טְעִינִין שְׁעַף וּקְטָף וּלְטוֹס אָזְלִין לַאֲחָתָא לְמִצְרָיִם׃ כו וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת־דָּמוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־אֶחָיו מַה־בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת־אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת־דָּמוֹ׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחָהֲתֵהּ מָה מָמוֹן מְתַהֲנֵי לָנָא אֲרֵי נִקְטוֹל יָת אָחוּנָא וּנְכַסֵּי עַל דְּמֵהּ׃ כז לְכוּ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל־תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃ לְכוֹ וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל־תְּהִי־בוֹ כִּי־אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃ אֱתוּ וּנְזַבְּנִנֵּהּ לַעֲרָבָאי וִידָנָא לָא תְּהֵי בֵּהּ אֲרֵי אֲחוּנָא בִסְרָנָא הוּא וְקַבִּילוּ מִנֵּהּ אֶחוֹהִי׃ כח וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרָיְמָה׃ וְעָבְרוּ גַּבְרֵי מִדְיָנָאֵי תַּגָּרֵי וּנְגִידוּ וְאַסִּיקוּ יָת יוֹסֵף מִן גֻּבָּא וְזַבִּינוּ יָת יוֹסֵף לַעֲרָבָאי בְּעֶסְרִין כְּסָף וְאַיְתִיו יָת יוֹסֵף לְמִצְרָיִם׃ כט וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו׃ וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע יָת לְבוּשׁוֹהִי׃ וַאֲסַר שַׁקָּא בְּחַרְצֵהּ וְאִתְאֲבַל עַל בְּרֵהּ יוֹמִין סַגִּיאִין׃ לה וַיָּקֻמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרֵד אֶל־בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיֵּבְךְּ אֹתוֹ אָבִיו׃ וַיָּקֻמוּ כָל־בָּנָיו וְכָל־בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֵרֵד אֶל־בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיֵּבְךְּ אֹתוֹ אָבִיו׃ וְקָמוּ כָל בְּנוֹהִי וְכָל בְּנָתֵהּ לְנַחֲמוּתֵהּ וְסָרֵיב לְקַבָּלָא תַּנְחוּמִין וַאֲמַר אֲרֵי אֵחוֹת לְוָת (עַל) בְּרִי כַּד אֲבִילָא לִשְׁאוֹל וּבְכָא יָתֵהּ אֲבוּהִי׃ לו וְהַמְּדָנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־מִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה

[המקורות: ב"יחידות" משנת תשל"ז - ראה 'כרם חב"ד' (תשרי תשמ"ז) עמ' 89. שיחת ש"פ עקב תשמ"א ('שיחות-קודש' תשמ"א כרך ד' עמ' 492 ואילך). מאמר ד"ה מאי חנוכה תשל"א ('תורת מנחם' כרך ס"ג עמ' 3) ושיחת ש"פ חיי שרה תשמ"ב ('התוועדויות תשמ"ב' כרך א' עמ' 426)]

החשמונאים לא נלחמו בשבת

בביקורו בשנת תש"מ שאל האדמו"ר מסדיגורא זצ"ל את הרבי מדוע מובא בספרי דברי הימים שבזמן חנוכה לא נלחמו החשמונאים בשבת (ראה חשמונאים א, ב. קדמוניות ב, ו).

הרבי השיבו (ספר 'בצל החכמה' עמ' 100) כי היה זה טרם שנקבע פסק הדין "צרין כו' בשבת ועושין עמהם מלחמה בשבת" (הלכות מלכים לרמב"ם פ"ו הי"א), "ועושין עמהן מלחמה בכל יום ויום אפילו בשבת וכו'" (הלכות שבת ספ"ב). [הרבי דן בשינויים בין דברי הרמב"ם בהל' שבת והל' מלכים - בהתוועדות ל"ג בעומר תשמ"ה ('התוועדויות תשמ"ה' כרך ג' עמ' 2001 ואילך".]

נרות עבור הרבי והרבנית

מעשה באחד מאנ"ש תושב שכונת קראון-הייטס שאחר חתונתו ייצר לעצמו שמשים מיוחדים להדלקת נרות חנוכה, וכשראה ברכה בעמלו עלה בדעתו להכין גם עבור הרבי.

אומר ועושה. לקראת חנוכה הלך לביתו של הרבי דפק בדלת וכשהרבנית שאלה: "מי כאן", אמר את שמו, הרבנית פתחה הדלת, הוא הניח שקית נרות ולשאלת הרבנית הסביר שעשה בין כך לעצמו וביקש להעניק גם לרבי. היא הודתה לו ולקחה.

ואכן, המשב"קים סיפרו לו שהרבי השתמש בנרות.

לאות הערכה הוזמן האיש עם משפחתו מדי שנה באחד מלילות החנוכה לבית הרבי. הרבנית הכינה סביבונים ומטבעות ואף הייתה משחקת עם הילדים בסביבון ומעניקה להם ממתקים. האברך ורעייתו הרגישו נבוכים ואמרו לרבנית שכל המסיבה מיותרת ודי בעצם הביקור. תגובת הרבנית הייתה: כשילדים באים צריך לתת להם ממתקים. בחנוכה תשמ"ח הרבנית לא הרגישה בטוב אך התעקשה שיישארו וישחקו עם האב.

- דרך אגב: ההתחשבות של הרבנית הייתה מיוחדת במינה. תמיד אמרה שהביקור צריך להתקיים לא בשעה מוקדמת מידי (4:00 אחר-הצהריים) כדי שגם הילדים הגדולים יספיקו לחזור מבית-הספר ולא ימהרו לסיים לימודיהם טרם סיום הלימודים, וגם לא מאוחר מידי (7:00) כשהילדים הקטנים צריכים כבר להתכונן לשינת הלילה. ברוב הפעמים הביקור היה מתקיים בשעה 5:00 או 5:30 אחר-הצהריים.

כשבתו הגדולה של אותו אברך גדלה והייתה בת 5-6 החלה לעזור לאביה בהכנת השמשים לחנוכה. היא שאלה את אביה מדוע שלא נייצר גם נרות לשבת עבור הדלקת נרות שבת לרבנית. הם הכינו לשבת הראשונה והילדה הגישה זאת לרבנית. הרבנית קיבלה אותם אך ציינה שהילדה תעשה זאת לא על חשבון התפקיד שלה בהכנת הבית לשבת (השתמע מדבריה שיש ענין בכך שלכל ילד יהיה תפקיד בהכנות לשבת בבית).

בשבת השנייה או השלישית לא הספיקו להכין את הנרות, והמשמש-בקודש שאל אחר-כך את האב מדוע לא הביאו נרות ולפחות מדוע לא הודיעו שלא יביאו הפעם כי סמכו על-כך. מאז - משנת תשמ"א - לא החסירו להביא נרות עד פטירת הרבנית בשנת תשמ"ח.

לקראת בת-המצווה של הבת תואם ביקור בבית הרבנית לקראת ראש-חודש כסלו. יום לפני-כן צלצל האבא לקבוע את שעת הביקור, והוא אמר שהדבר אפשרי מחר בסביבות השעה 2:00 בצהריים. הרבנית שאלה איך ייתכן והרי מתקיימים לימודים בבית-הספר. האב השיב כי לא מתוכננים לימודים למחר, כי חוגגים את ניצחון הספרים ששבים ל-770 ("דידן נצח" השני). אחרי שעתיים קיבלו המורים-רות וההורים טלפון מהנהלת בית הספר שהלימודים יתקיימו מחר כרגיל!..

בסופו של דבר התקיים הביקור ביום אחר ורק הילדה הגיעה. בצאתה סיפרה שהביקור היה שונה מכל הביקורים הקודמים. הילדה תכננה לשאול את הרבנית איך חגגה את הבת-מצווה שלה, אך כל צורת הביקור הייתה שונה והנקודה הבולטת הייתה שהרבנית הרעיפה עליה ברכות

ותודות (אחרי כחודשיים נפטרה הרבנית בכ"ב שבט והילדה הבינה למפרע שהיה זה ביקור של פרידה).

הרבנים ששיגרו לרבי נרות

מאגרות-הקודש של הרבי למדנו שהיו עוד מספר יהודים ששיגרו לרבי נרות להבדלה, ולימי חנוכה, ביניהם, הרה"ח וכו, אלי' אליוביץ' (מעקס-לע-בסן).

(הרבי מאשר זאת במכתבים 1) ימי הסליחות תשי"ח; 2) י"א ניסן תשי"ט; 3) ר"ח כסלו תשכ"א; 4) מימי הסליחות תשכ"ב; 5) י"א ניסן תשכ"ג; 6) י"א אדר תשכ"ד - ראה בקובץ תלמידים השלוחים לדרום-אפריקה).

בימי חשון תשל"ח (אגרות קודש כרך לג נמצא בדפוס) כותב הרבי להרה"ח ר' יוסף אליוביץ:

המכ' והדו"ח - וכן הנ[רות] ח[נוכה] - נתקבלו ות"ח על הבשו"ט אשר בהם [=ותשואת-חן על הבשורות-טובות].

ושוב כתב לו בימי הסליחות תשמ"ב:

נתעכב המשלוח ובנתיים נתקבלו הנרות שעוה לחנוכה, ות"ח ת"ח.

כמו-כן היה הרב דוד נתן לעסער משגר לרבי נרות שעוה, וכתב לו בט"ו כסלו תשכ"ג (אגרות קודש כרך כב עמ' שעא): "בתודה מאשר הנני קבלת נרות חנוכה כמנהגו הטוב בכל שנה ושנה... נ.ב. כדרכי ומיוסד ע"פ דברי הזהר מצורף-פה המחאתי בקשר לנר חנוכה". ולפני כן גם בשנים תשי"ב (אגרות-קודש כרך ה עמ' קה) תשי"ג (כרך ז' עמ'עו) תשי"ד (כרך ח' עמ' עא) תשי"ז (כרך יד עמ' ריב) תשי"ט (כרך ח"י עמ' עג)

[על נרות חנוכה ונרות שבת-קודש (והבדלה) (והחידוש בנס שבהם) דיבר הרבי במוצאי זאת חנוכה תשל"ה - השיחה הוגהה בשנת תש"מ ונדפסה ב'לקוטי שיחות' כרך טו עמ' 183 ואילך]

שמן זית תוצרת איטליה

בשנת תשכ"ט רכשו ארבעת האחים ידידי חב"ד בני משפחת ציפעל מאיטליה שטח גדול ממדים ליד הים לצורך בניה ומכירה. הרבי היה מעורב בכל תהליך הקניה והאציל להם מברכותיו להצלחת העסקה. ב'יחידות' של אחד מבני המשפחה גילה הרבי בקיאות טופוגרפית בכל הנוגע לשטח המדובר. מאוחר יותר נשתלו בשטח זה עצי זית שמפירותיהם הופק שמן זית אשר היה נשלח אל הרבי כל שנה לקראת חנוכה.

כבר בשנת תשכ"ט (אגרות-קודש' כרך כו עמ' רסה ואילך) מברך אותם הרבי ומזכיר את הרב גרשון מענדל גרליק שי', "שביחד עם הפרישת-שלום הביא לי בשליחותם פך של שמן זית מתוצרת שטח האדמה על יד הים שקנו ושלהם הוא".

הרבי מאחל "שתשרה הצלחה בקניה זו ובשאר ענייניהם", והרבי מפרט הצלחה בעסקנות ציבורית ונחת יהודי חסידותי מכל יוצאי חלציהם לאורך ימים ושנים טובות.

"קאך" מיוחד ב"דמי חנוכה"

אחד ממנהגי ישראל שהרבי היה עוסק בו בלהט - היה ענין הענקת "דמי חנוכה" - כפי שפירסמנו במדור זה במהלך השנים.

נוסיף, אפוא, פרטים נוספים: מר מרדכי שאול לנדאו היה מהתומכים הגדולים של הקמת מוסדות התורה של חב"ד בפלורידה.

באחת האיגרות שכתב לו הרבי בימי חנוכה תשל"ה סיים הרבי את המכתב בשורות הבאות (תרגום-חופשי מאנגלית)

נ.ב. לאור העובדה שהודעת כב' נתקבלה בת-קופת חנוכה ואף מכתב זה נכתב בימי סגולה אלו, הנני מרשה לעצמי לקיים מנהג יהודי עתיק של שיגור מעות חנוכה. בטוחני שתגרום לי את העו-נג לקבל זאת עבור עצמך, עבור גב' לנדאו ובנכם שאודותיו כתבת לי.

"הצעתי לתת חנוכה געלט"

באחד המענות שכתב הרבי לחסיד ר' שניאור זלמן יפה בכ"ו כסלו ב' חנוכה תשמ"ט נאמר בין השאר ('ליקוט מענות תשמ"ט' עמ' 17):

זה עתה (לאחרי ערבית) הצעתי לכל הנוכחים (אנשים ונשים) לתת חנוכה געלט [='דמי חנוכה'] בתחלת חנוכה לכל יו"ח [=יוצאי חלציהם] - נינים בכלל. ופשוט גם הוא וזוג' [=וזוגתו] תחי' בכלל. חנוכה בריא ומאיר.

שני יב וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם
בִּשְׁכֶם: וַיֵּלְכוּ אֶחָיו לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם
בִּשְׁכֶם: וַאֲזַלוּ אַחוֹהִי לְמִרְעֵי יָת עָנָא דַּאֲבוּהוֹן
בִּשְׁכֶם: יג וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אַחֶיךָ
רֹעִים בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ
הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אַחֶיךָ רֹעִים
בִּשְׁכֶם לְכָה וְאֶשְׁלָחֲךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּנִי:
וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הֲלָא אַחָיךְ רָעָן בִּשְׁכֶם אֱתָא
וְאֶשְׁלְחִנָּךְ לְוָתְהוֹן וַאֲמַר לֵהּ הָא אֲנָא: יד וַיֹּאמֶר
לוֹ לֶךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם אַחֶיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם
הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן
וַיָּבֹא שְׁכֶמָה: וַיִּמְצָאֵהוּ לָךְ־נָא רְאֵה אֶת־שְׁלוֹם
אַחֶיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וַהֲשִׁבֵנִי דָּבָר וַיִּשְׁלָחֵהוּ
מֵעֵמֶק חֶבְרוֹן וַיָּבֹא שְׁכֶמָה: וַאֲמַר לֵהּ אִזֵיל כְּעַן
חֲזֵי יָת שְׁלָמָא דְּאָחוּךְ וְיָת שְׁלָמָא דְּעָנָא וַאֲתֵבְנִי
פִּתְגָמָא וְשַׁלְחֵהּ מִמֵּישַׁר חֶבְרוֹן וַאֲתָא לִשְׁכֶם:
טו וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ
הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תְּבַקֵּשׁ: וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה
תֹעֶה בַּשָּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תְּבַקֵּשׁ:
וְאַשְׁכְּחֵהּ גַּבְרָא וְהָא תָעֵי בְּחַקְלָא וּשְׁאָלְנֵהּ גַּבְרָא
לְמֵימַר מָה אַתְּ בָּעֵי: טז וַיֹּאמֶר אֶת־אַחַי אָנֹכִי
מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רֹעִים: וַיֹּאמֶר
אֶת־אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם
רֹעִים: וַאֲמַר יָת אַחַי אֲנָא בָּעֵי חַוִּי כְּעַן לִי הֵיכָא
אִנּוּן רָעָן: יז וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי
אֹמְרִים נֵלְכָה דֹתָיְנָה וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו
וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי
שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים נֵלְכָה דֹתָיְנָה וַיֵּלֶךְ יוֹסֵף אַחַר אֶחָיו
וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן: וַאֲמַר גַּבְרָא נְטָלוּ מִכָּא אֲרֵי
שְׁמָעִית דְּאָמְרִין נֵיזֵל לְדֹתָן וַאֲזַל יוֹסֵף בָּתַר
אַחוֹהִי וְאַשְׁכְּחִנּוּן בְּדֹתָן: יח וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק
וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ:
וַיִּרְאוּ אֹתוֹ מֵרָחֹק וּבְטֶרֶם יִקְרַב אֲלֵיהֶם
וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ לַהֲמִיתוֹ: וַחֲזוֹ יָתֵהּ מֵרָחִיק עַד לָא
קָרִיב לְוָתְהוֹן וְחַשִּׁיבוּ עֲלוֹהִי לְמִקְטְלֵהּ:
יט וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה בַּעַל
הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו
הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא: וַאֲמָרוּ גְּבַר
לַאֲחוֹהִי הָא מָרֵי חֶלְמַיָּא דֵּיכִי אֲתָא: כ וְעַתָּה |
לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת
וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ
חֲלֹמֹתָיו: וְעַתָּה | לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ
בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ
וְנִרְאֶה מַה־יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו: וּכְעַן אֱתוֹ וְנִקְטְלִנֵּהּ
וְנִרְמִנֵּהּ בַּחֲדָא מִן גֻּבַּיָּא וְנֵימַר חַיְתָא בִּישְׁתָּא
אֲכָלַתְּהִי וְנֶחֱזֵי מָה יְהוֹן בְּסוֹף חֶלְמוֹהִי: כא וַיִּשְׁמַע
רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ:
וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ
נָפֶשׁ: וּשְׁמַע רְאוּבֵן וְשֵׁזְבֵהּ מִידֵיהוֹן וַאֲמַר לָא
נְקָטְלִנֵּהּ נָפֶשׁ: כב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם | רְאוּבֵן
אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה
אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ לְמַעַן הַצִּיל
אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו: וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם | רְאוּבֵן אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ
אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל־תִּשְׁלְחוּ־בוֹ
לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל־אָבִיו:

שנים מקרא ואחד תרגום

א וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃
וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ וִיתֵיב
יַעֲקֹב בְּאַרְעָא תּוֹתָבוּת אֲבוּהִי בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן׃
ב אֵלֶּה ׀ תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה
שָׁנָה הָיָה רֹעֶה אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר
אֶת־בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת־בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא
יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם׃ אֵלֶּה ׀
תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן־שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רֹעֶה
אֶת־אֶחָיו בַּצֹּאן וְהוּא נַעַר אֶת־בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת־בְּנֵי
זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבָּתָם רָעָה
אֶל־אֲבִיהֶם׃ אִלֵּין תּוֹלְדַת יַעֲקֹב יוֹסֵף בַּר שְׁבַע
עֶסְרֵי שְׁנִין (כַּד) הֲוָה רָעֵי עִם אֲחוֹהִי בַּעֲנָא וְהוּא
מְרַבֵּי עִם בְּנֵי בִלְהָה וְעִם בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אֲבוּהִי
וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת דִּבָּהוֹן בִּישָׁא לְוָת אֲבוּהוֹן׃
ג וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים
הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים׃ וְיִשְׂרָאֵל אָהֵב
אֶת־יוֹסֵף מִכָּל־בָּנָיו כִּי־בֶן־זְקֻנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ
כְּתֹנֶת פַּסִּים׃ וְיִשְׂרָאֵל רְחִים יָת יוֹסֵף מִכָּל בְּנוֹהִי
אֲרֵי בַר חַכִּים הוּא לֵהּ וַעֲבַד לֵהּ כְּתוּנָא דְּפַסֵּי׃
ד וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי־אֹתּוֹ אָהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו
וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃ וַיִּרְאוּ אֶחָיו
כִּי־אֹתּוֹ אָהֵב אֲבִיהֶם מִכָּל־אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא
יָכְלוּ דַּבְּרוֹ לְשָׁלֹם׃ וַחֲזוֹ אֲחוֹהִי אֲרֵי יָתֵהּ רְחִים
אֲבוּהוֹן מִכָּל אֲחוֹהִי וּסְנוֹ יָתֵהּ וְלָא צָבְן לְמַלָּלָא
עִמֵּהּ לִשְׁלָם׃ ה וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד לְאֶחָיו
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ׃ וַיַּחֲלֹם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיַּגֶּד
לְאֶחָיו וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ׃ וַחֲלַם יוֹסֵף חֶלְמָא
וְחַוִי לַאֲחוֹהִי וְאוֹסִיפוּ עוֹד סְנוֹ יָתֵהּ׃ ו וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָּא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתִּי׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ־נָּא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
חָלָמְתִּי׃ וַאֲמַר לְהוֹן שְׁמָעוּ כְעַן חֶלְמָא הָדֵין דִּי
חַלֵמִית׃ ז וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ
הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם־נִצָּבָה
וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם
וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי׃ וְהָא אֲנַחְנָא מְאַסְרִין אֱסָרָן
בְּגוֹ חַקְלָא וְהָא קָמַת אֱסָרְתִּי וְאַף אִזְדְּקָפַת וְהָא
מִסְתַּחֲרָן אֱסָרָתְכוֹן וְסָגְדָן לֶאֱסָרְתִּי׃ ח וַיֹּאמְרוּ לוֹ
אֶחָיו הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מָשׁוֹל תִּמְשֹׁל בָּנוּ
וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנֹא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמֹתָיו וְעַל־דְּבָרָיו׃
וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲחוֹהִי הֲמָלָכָא תִּמְלוֹךְ עֲלֵינָא אִם־מָשׁוֹל
תִּמְשֹׁל בָּנָא וַיּוֹסִפוּ עוֹד שְׂנָא אֹתוֹ עַל־חֲלֹמוֹתָיו
וְעַל־דְּבָרָיו׃ וַאֲמָרוּ לֵהּ אֲחוֹהִי הֲמָלְכוֹ אַתְּ מְדַמֵּי
לְמִמְלַךְ עָלָנָא אוֹ שׁוּלְטָן אַתְּ סְבִיר לְמִשְׁלַט בָּנָא
וְאוֹסִיפוּ עוֹד סְנוֹ יָתֵהּ עַל חֶלְמוֹהִי וְעַל פִּתְגָּמוֹהִי׃
ט וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו
וַיֹּאמֶר הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ
וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃
וַיַּחֲלֹם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר
הִנֵּה חָלַמְתִּי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד
עָשָׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי׃ וַחֲלַם עוֹד חֶלְמָא
אָחֳרָנָא וְאִשְׁתָּעֵי יָתֵהּ לַאֲחוֹהִי וַאֲמַר הָא חֲלַמְתִּי
חֶלְמָא עוֹד וְהָא שִׁמְשָׁא וְסַהֲרָא וְחַד עַשַׂר כּוֹכְבַיָּא
סָגְדָן לִי׃ י וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו ׀ וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ
אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ
הֲבוֹא נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וַאֲחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ
אָרְצָה׃ וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו ׀ וְאֶל־אֶחָיו וַיִּגְעַר־בּוֹ אָבִיו
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ הֲבוֹא
נָבוֹא אֲנִי וְאִמְּךָ וַאֲחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אָרְצָה׃
וְאִשְׁתָּעֵי לַאֲבוּהִי וְלַאֲחוֹהִי וּנְזַף בֵּהּ אֲבוּהִי וַאֲמַר
לֵהּ מָה חֶלְמָא הָדֵין דִּי חֲלַמְתָּא הֲמֵיתָא נֵיתֵי אֲנָא
וְאִמָּךְ וַאֲחָיִךְ לְמִסְגַּד לָךְ עַל אַרְעָא׃ יא וַיְקַנְאוּ־בוֹ
אֶחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר׃ וַיְקַנְאוּ־בוֹ אֶחָיו
וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר׃ וְקַנִּיאוּ בֵהּ אֲחוֹהִי וַאֲבוּהִי
נְטַר יָת פִּתְגָמָא׃

סוגיות בתורת רבינו

מוגש לרגל שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר

שמן זית של נס

ה'אחרונים' מבקשים לדחות את תירוציו של ה'בית יוסף' על קושייתו המפורסמת על ימי נס פך השמן • הקשר בין שמן ניסי לחיטה, עגל ועוגה של נס • סוגייה מרתקת מתורת רבינו, מעובדת בידי מערכת 'התקשרות'

נאמר בגמרא (שבת כא, ב):

"כשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה".

ומפורסמת קושיית ה'בית יוסף' (אורח חיים סימן תרע"ח): "איכא למידק, למה קבעו (חנוכה) שמונה ימים, דכיוון דשמן שבפך היה בו כדי להדליק לילה אחד, נמצא שלא נעשה הנס אלא בשבעת הלילות". כלומר, הלוא השמן שבכד הספיק ליום אחד בלבד, ואם כן, הנס נמשך שבעה ימים ולא שמונה, ומדוע מדליקים נרות שמונה ימים?

ותירץ (תירוצים ב' וג'): "יש לומר, שלאחר שנתנו שמן בנרות המנורה כשיעור, נשאר הפך מלא כבתחילה וניכר הנס אף בלילה הראשונה. אי נמי, שבליל ראשון נתנו כל השמן בנרות ודלקו כל הלילה, ובבוקר מצאו הנרות מלאים שמן וכן בכל לילה ולילה".

כלומר, אכן הנס הועיל וסייע רק לשבעה ימים, אך משום ש'ניכר הנס' כבר ביום הראשון קבעוהו גם כן ליום הלל והודאה.

אמנם, העירו כמה מה'אחרונים' (כלי חמדה (פרשת 'ויקהל'. את עיקר הסברא הביא בשם הרי"ם מגור), רבי חיים מבריסק (הובא ב'המועדים בהלכה' עמ' קנח) כי דברי ה'בית יוסף' שהשמן נתרבה בדרך נס ובמשך שבעה ימים הדליקו את המנורה בשמן 'ניסי', תמוהים:

כיצד ייתכן שהדליקו את מנורת המקדש בשמן הנברא בדרך נס, והרי בכתוב נאמר בפירוש שהדלקתה תיעשה ב"שמן זית" - "שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד", אך שמן הנברא בדרך נס "כיוון דעל ידי נס הוא לא הוי שמן זית, כיוון דאינו מזית, וממילא פסול למנורה". אף אם יהיו בשמן הניסי כל מאפייני ותכונות שמן זית, סוף סוף אינו מופק מזית ואיננו כשר לנרות המנורה.

תבואה ניסית

את יסוד זה, ששמן שאינו מופק מ'זית' ממש איננו כשר להדלקת המנורה, ביססו ה'אחרונים' על דברי הגמרא במסכת מנחות (סט, ב):

"בעי רבי זירא: חיטין שירדו בעבים... לשתי הלחם מאי? - ממושבותיכם אמר רחמנא לאפוקי דחוצה לארץ דלא אבל דעבים שפיר דמי או דלמא ממושבותיכם דווקא ואפילו דעבים נמי לא".

ביאור העניין:

לגבי שתי הלחם הקרבים בחג השבועות נאמר בכתוב (ויקרא כג, יז) "ממושבתיכם תביאו לחם תנופה... בכורים לה'", היינו ששתי הלחם צריכים להיעשות מתבואת "מושבותיכם", תבואת ארץ ישראל ולא תבואת חוץ לארץ.

על כך נסתפקו בגמרא מה יהא דין חיטים

"שירדו בעבים", היינו חיטים "דעל ידי נס ירדו בעבים" (בעננים) (תוספות שם):

האם באומרה "מושבתיכם" מתכוונת התורה למעט רק את תבואת חוץ לארץ, ואילו תבואה שצמחה בדרך נס כשרה, או שבאומרה "מושבותיכם" מתכוונת התורה להתיר תבואת ארץ ישראל בלבד אך כל אחרת, כולל תבואה ניסית, אינה כשרה.

עד כאן תוכן דברי הגמרא.

מכל מקום, מדברי הגמרא מבואר שמשמעות הלשון "מושבותיכם" ממעטת חיטים שנבראו בדרך נס. על דרך זה יש לומר בפירוש הכתוב "שמן זית" אודות מנורת המקדש, ששמן הנברא בדרך נס איננו 'שמן זית' ואינו כשר להדלקת נרות המנורה.

לאור כל זאת, הסיקו ה'אחרונים' כי לא ניתן לומר שהדליקו את המנורה בשמן שנברא בדרך נס, ודחו את תירוצי ה'בית יוסף'. הם עצמם ניסו ליישב את קושייתו בדרכים שונות: לא נברא שמן חדש יש מאין אלא השמן הקיים התברך והתרבתה כמותו (כלי חמדה (שם) בשם חידושי הרי"ם מגור), או שהנס לא פעל כל שינוי בכמות השמן אלא האריך את משך בעירתו (הגר"ח מבריסק (שם)).

מוצא או תכונות

ברם, יש לפקפק ביסוד שהניחו ה'אחרונים', ששמן שאינו מופק מזית אינו כשר למנורה, שכן, בפשטות, מלשון הכתוב "שמן זית" נראה שיש להקפיד על איכות השמן - שיהיו לו תכונות ומאפייני שמן זית:

שמן זית הינו שמן משובח וראוי להדלקה יותר משאר שמנים. הוא נמשך אחר הפתילה טוב יותר משאר השמנים, וגם האור המופק ממנו נאה יותר משל שמנים אחרים (שבת כג, א). לשמן זית ישנן גם סגולות לימודיות, הוא "יפה לחכמה" (מנחות פ"ה, ב: אמר רבי יוחנן: מתוך שרגילין בשמן זית, חכמה מצויה בהן) ו"משיב את הלימוד" (הוריות יג, ב: הרגיל בשמן זית - משיב את הלימוד).

> כיצד ייתכן שהדליקו את מנורת המקדש בשמן הנברא בדרך נס, והרי בכתוב נאמר בפירוש שהדלקתה תיעשה ב"שמן זית" - "שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד", אך שמן הנברא בדרך נס "כיוון דעל ידי נס הוא לא הוי שמן זית, כיוון דאינו מזית, וממילא פסול למנורה"

בפשטות, ניתן לומר שהדלקת המנורה צריכה להיעשות בשמן זית משום שיש בו תכונות מעולות אלה. לכן, שמן שנברא בדרך נס ויש בו את סגולות ומאפייני שמן המופק מזית, כשר אף הוא למנורה.

את ראיית האחרונים מהגמרא במנחות בחיטים של נס יש לדחות בשני אופנים:

א) בגמרא דייקו למעט חיטים שנבראו על-ידי נס מ"מושבותיכם", משום שכל המילה מיותרת. משמעות המילה לכשעצמה אינה מכריחה למעט חיטים של חוץ לארץ ושנבראו בדרך נס, אך ייתורה מוכיח שכוונת התורה למיעוט מיוחד - תבואת חוץ לארץ, או כל תבואה שלא צמחה באדמת ארץ ישראל.

אך בכתוב המורה כי הדלקת המנורה צריכה להיות ב"שמן זית" אין כל מילה מיותרת, ואם כן, אין כל הכרח למעט שמן שנברא בדרך נס, וסרה התמיהה על דברי ה'בית יוסף'.

[ויש להוסיף במאמר המוסגר: המלבי"ם כתב (ביאורו לתו"כ אמור כד, ב) "סתם שמן האמור בתנ"ך

יום שישי

ג' בטבת, זאת חנוכה

על כל אחד ואחד לנצל יום זה: להשלמת נתינת דמי חנוכה (מי שטרם נתן - "לתפוס" ולעשות זאת בחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח), וגם מי שכבר נתן - להוסיף עוד[16]. להשלים הפעולות ד'מבצע חנוכה', עד לתכלית השלימות[17]; ולעשות 'סך-הכל' מכללות העניין דחנוכה, על כל השנה כולה, להאיר את העולם כולו ב"נר מצווה ותורה אור"[18]. לשם כך יש לערוך התוועדות נוספת ביום זה[19].

יש ללמוד ביום זה את מאמר רבינו הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו[20].

בתפילת שחרית קוראים לכהן: "ביום השמיני . . מלאה קטורת", ללוי: "פר אחד" עד "פדהצור", לישראל: "ביום התשיעי . . כן עשה את המנורה"[5].

כחלק מ'מבצע חנוכה', הציע הרבי להדליק נרות חנוכה גם ביום (ובמיוחד היום), בלא ברכה, בכינוסים ובאספות במעמד עשרה מישראל (בדומה להדלקה הנהוגה בשחרית בבתי-הכנסת), ובמיוחד שיהיו נוכחים ילדים רבים, ולספר לנוכחים את פרשת ימי החנוכה לפרסומי ניסא. וחביבות מיוחדת לעשות זאת כאשר מסתיימים ימי החנוכה, ומראים בזה את השפעתם גם על הימים הבאים[21].

ב'זאת חנוכה' הורה הרבי שלא לכבות את הנרות אחר תפילת המנחה, ושיישארו דלוקים גם בצאת חנוכה[22].

אחרי החג:

שירי הפתילות שדלקו ושירי השמן שבחנוכייה (לא שבבקבוק) - אם לא התנה עליהם תחילה - עושה עבורם מדורה בפני עצמם ושורפם[23].

16. תורת מנחם – התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 92.
17. שם עמ' 90
18. שם עמ' 95. וראה תורת-מנחם התוועדויות תש"נ עמ' 88, 92.
19. תורת-מנחם התוועדויות תש"נ שם.
20. המאמר: ד"ה ביום השמיני – ליקוטי תורה, דרושי שמיני עצרת פו, ג (בסופו פח, ב מתייחס במפורש ל'זאת חנוכה'). הגהות הצמח צדק: אור התורה, חנוכה (כרך ה), דף תתקס"ב, א – תורת-מנחם התוועדויות תשמ"ט ח"ב עמ' 86. מאמר של הרבי ליום זה – ד"ה הנ"ל, תורת-מנחם – ספר המאמרים כסלו שבט עמ' קצג (בהוצאה הקודמת: ספר המאמרים מלוקט ח"ד עמ' קט).
21. שיחת מוצאי זאת חנוכה תשל"ד ס"ג (הנחת השומעים, בלתי מוגה). כשנכנס הרבי לבית-הכנסת למנחה של זאת חנוכה, היה נוהג לחפש ולראות האם אכן החנוכיה דולקת עדיין.
22. יומן תשכ"ה אות קס (וכן בכו"כ שנים).
23. שו"ע ונו"כ סי' תרע"ז ס"ד. ביאור הלכה שם.

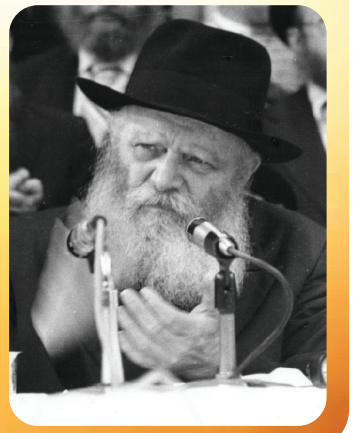

"בטח מבצע חנוכה מיט א שטורעם, והלכה כבית הלל דמוסיף והולך, ובפרט כשגם כן לכתחילה צריך להיות אריבער"

תשמ"ג

יום ראשון
כ״ז בכסלו, ג׳ דחנוכה

בו יצא לחירות אדמו״ר הזקן ממאסרו השני בשנת תקס״א[8].

שחרית: שלושה עולים לתורה: כהן - ״ביום השלישי . . מלאה קטורת״, לוי: ״פר אחד . . בן צוער״, ישראל: ״ביום הרביעי . .״, וכיוצא בזה בשאר ימי החנוכה[9].

יום שני
כ״ח בכסלו, ד׳ דחנוכה

הרבי הציע לתת היום - או מחר - הוספה מיוחדת ב׳דמי חנוכה׳[10].

יום שלישי
כ״ט בכסלו (ערב ראש-חודש), ה׳ דחנוכה

ביום זה הגיעו לביתם החסידים שנאסרו עם מאסרו הראשון של אדמו״ר הזקן בשנת תקנ״ט, ונקבע ליום התוועדות ושמחה[11].

8. החופשה השנייה בשנת תקס״א הייתה ניצחון תורת החסידות ודרכי החסידות ביתר שאת ויתר עוז מכמו שהיה בפעם הראשונה (בשנת תקנ״ט) - שאז הייתה ההלשנה בעיקרה על אדמו״ר הזקן, וההלשנה בשנת תקס״א הייתה בעיקרה על תורת החסידות. – ספר-המנהגים עמ׳ 93, מלוח ׳היום יום׳ עמ׳ ז, וקונטרס לימוד החסידות פרק ו, עיי״ש בארוכה.

בג׳ דחנוכה חופשה ניתנה לו להעתיק דיתו למעון פרטי, ואשר יקבע דירתו - באופן זמני – בפטרבורג (רשימת אדמו״ר מהוריי״צ, ׳ספר התולדות - אדמו״ר הזקן׳ ח״ג עמ׳ 746). ובספר-השיחות תורת-שלום עמ׳ 84 איתא שיצא בנר החמישי. והשיב כ״ק אדמו״ר נשיא דורנו: ״ויש לומר, דבשניהם היו ענייני גאולה (גם כפשוטם)״ - הובא בליקוט- שיחות כרך כה עמ׳ 399 הערה 44.

ואף בגאולתו הראשונה, י״ט בכסלו תקנ״ט, הייתה שלימות הגאולה (בנוגע אלינו) באופן ש׳חזר לבוריו׳ בימי חנוכה - שהרי ביום ג׳ דחנוכה חזר מפטרבורג לוויטבסק, כדאיתא בליקוטי-דיבורים כרך א עמ׳ 23 (התוועדויות תשמ״ז ח״ב עמ׳ 95 ועמ׳ 101).

9. לוח כולל-חב״ד (שגם בארה״ק מנהגנו כדעת הרמ״א סי׳ תרפ״ד ס״א, ושו״ת הצמח-צדק או״ח סי׳ סח). אג״ק חט״ו עמ׳ כה, וראה גם אג״ק כרך י עמ׳ רצו. וראה בקבצים: ׳אהלי שם׳ גיליון ג׳ עמ׳ ק. ׳תפארת מלך׳ גיליון א, כפר-חב״ד תשנ״ה, עמ׳ 82, וש״נ.

10. ספר-השיחות תשמ״ח ח״א עמ׳ 163, ותש״נ ח״א עמ׳ 194.

11. ׳כרם חב״ד׳ גיליון 4 ח״א עמ׳ 18. וראה שם בהמשך הדברים. ובשיחת מוצאי זאת חנוכה תשל״ד סוס״ג מבאר בזה מה שמצאנו מאמרי-חסידות שמצויין עליהם תאריך אמירתם ״יום ה׳ דחנוכה״ (כגון בהמשך ׳מים רבים - תרל״ו׳, ראה במפתח שבסוף הספר), אף שציון כזה מופיע רק אם נאמר המאמר בשבת, ביום-טוב או במאורע מיוחד.

מעלת נר ה׳ דחנוכה בכלל - להאיר גם ׳בחוץ׳, כיוון שיום זה לעולם אינו חל בשבת (שם). בשיחת נר ה׳ דחנוכה תש״מ נתבארה מעלת היום, שבו לראשונה רואים התחלת הוספת האור בעולם לשיטת בית הלל יותר מאשר לדעת בית שמאי - חמשה נרות. ובליקוטי-שיחות חט״ו עמ׳ 545, מבאר

יום רביעי
ראש-חודש טבת, ו׳ דחנוכה

ערבית - מוסיפים גם ׳יעלה ויבוא׳.

שחרית - הלל שלם, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי תורה, בראשון קוראים בפרשת ראש- חודש, כהן: ״וידבר . . רביעית ההין״, לוי: ״עולת תמיד . . ונסכה״, ישראל: ״ובראשי חדשיכם . .״. בספר השני עולה רביעי בפרשת נשא ״ביום השישי . .״, חצי קדיש. אשרי, ובא לציון, יהללו, תפילין דרבנו-תם [הש״ץ יאמר איזה מזמור, כדי לומר אחריו את הקדיש[12]], חצי קדיש, תפילת מוסף[5].

אם יש בבית הכנסת רק ספר תורה אחד וצריך לגוללו - תחילה יאמרו קדיש, ורק אחר כך יגללו לקריאה הבאה.

״מצווה להרבות בסעודת ראש-חודש״, ולכן יש המוסיפין מאכל מיוחד בסעודת היום לכבוד ראש-חודש, מלבד ההוספה לכבוד החנוכה[13].

חודש טבת

מצווה לפרסם את תשובת הרבי, במענה לשאלה האם לערוך חתונה [בחצי השני של רוב החודשים, וכן] בזמנים מסויימים שהיה מנהגנו[14] שלא לקיים בהם חתונה:

״הגבלות בימינו אלה בנוגע לימי חתונה - מלבד המפורשים [= בשולחן ערוך], כמובן ופשוט - המביאים לדחיית ואיחור זמן החתונה, מביאים בכמה וכמה מקרים, בעוונותינו הרבים, למכשולים בענייני צניעות וכו׳ דחתן וכלה, וד״ל.

״וצריך עיון גדול ביותר: הכדאיות הן, או אדרבא?!

״ולכן עצתי בכלל - שלא לאחר זמן החתונה]״[15].

מה שיום זה הוא ער״ח ומ״מ א״צ לתחנן, אלא הכל נפעל בשלימות מתוך שמחה, הן ע״י עיצומו של יום (חנוכה) והן ע״י עבודת האדם.

12. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ״ק אדמו״ר מהורש״ב, ח״ב עמ׳ שטז. אג״ק כ״ק אדמו״ר נשיא דורנו ח״כ עמ׳ רפג.

13. ראה שו״ע או״ח סי׳ תיט וכף-החיים שם ס״ק ד.

14. כנדפס בספר המנהגים ס״ע 76. ובאג״ק דלהלן בהערה הבאה.

15. שערי הלכה ומנהג ח״ה עמ׳ רסז (צילום הכת״י – ספר ׳פתקים משלחנו של הרבי׳ (קה״ת, תשע״ז) ח״א עמ׳ 158) – במקום הסתייגות שהייתה בעבר מעריכת חופה בחודשי טבת ושבט, כמ״ש גם באגרות קודש ח״ה עמ׳ נב, חי״ח עמ׳ טז, ח״ז עמ׳ פח.

הוא שמן זית... ולפי זה מה שכתב פה שמן זית, שֶׁם ׳זית׳ מיותר״. אם כן, נראה שגם כאן יש מילה מיותרת, ואולי אפשר למעט מייתורה שמן של נס? אך יש לדחות את דבריו, שכן מצינו במקרא שגם שמן אפרסמון נקרא ׳שמן׳ סתם: בספר מלכים (ב ט, ג-ו) כשנמשך יהוא למלך ישראל על ידי אלישע הנביא נאמר: ״ולקחת פך השמן ויצקת על ראשו... משחתיך מלך על ישראל״. ואמרו חז״ל (הוריות יא, ב) שאין זה שמן זית אלא שמן אפרסמון. וכן בנחמיה (ח, יט) ״עלי זית ועלי עץ שמן״, ומבואר בתוספות (ראש השנה כג, א) דהיינו עץ אפרסמון.

ויש לציין, שבלשון חז״ל גם שאר שמנים נקראים בשם ״שמן״ סתם. בברכות (מג,א): ״משחא דאפרסמא [= שמן אפרסמון] מברכין (על ריחו)... בורא שמן ארצנו... בורא שמן ערב״, והביא הרמב״ם את דברי הגמרא להלכה (פרק ט מהלכות ברכות הלכה ג) ״שמן של אפרסמון וכיוצא בו מברך עליו בורא שמן ערב״. ואם כן, אין ייתור במילה ׳זית׳, שכן בלעדיה היה מקום לומר שהכוונה לשמן מכל סוג שהוא].

ב) גם מחוץ לארץ ישראל ניתן למצוא תבואה הזהה במאפייניה ותכונותיה לתבואת ארץ ישראל. מוכח אם כן, שהקפדת התורה ששתי הלחם יובאו דווקא מתבואת הארץ הינה על מוצאה של התבואה ולא על תכונותיה.

לכן דנה הגמרא בדין חיטים שנבראו בדרך נס האם הם בכלל החיטה האסורה כדין חיטת חו״ל, שכן מוצאן אינו מאדמת ארץ ישראל, או שהקפדת התורה לגבי מוצא החיטים הוא רק על חיטים שמוצאן בחו״ל.

ברם, בשמן זית שבמנורה - מדוע נאמר שגם בו הקפידה התורה על מוצא השמן ולא על תכונותיו? אדרבה, מסתבר לומר שעל סגולות שמן הזית הקפידה ולא על מוצאו! ואם כן, דברי ה׳בית יוסף׳ שמנורת המקדש הודלקה בשמן של נס נכונים וברורים.

העגל והעוגה

יש להוסיף עוד: מצינו שגם דברים הנבראים בדרך נס ראויים להיקרא ולהיחשב כדברים טבעיים:

בגמרא סנהדרין (סה, ב): ״רב חנינא ורב אושעיא הוו יתבי כל מעלי שבתא ועסקי בספר יצירה, ומיברי להו עגלא תילתא (=היו יושבים בכל ערב שבת ולומדים ב׳ספר יצירה׳, ונברא להם עגל משולש)״. כלומר, ״על ידי שהיו מצרפים אותיות השם שבהם נברא העולם״ בראו רבי חנינא ורב אושעיא עגל ״גדול כאילו הגיע לשליש שניו וגמרה גדילתו, דהכי שביחי ומעלי למיכל... לישנא אחרינא: שהיה טוב ובעל טעם כאילו הוא שלישי לבטן״ (רש״י).

הרי, שמכנה הגמרא עגל הנברא בדרך נס ״עגלא תילתא״ - עגל שלישי לבטן, זאת אף-על-פי שלא היה בבטן ולא קדמו אחר מעולם. גם לפי הפירוש שעגל משולש הוא עגל ״גדול כאילו הגיע לשליש שניו״ הרי מכונה כך עגל שזה עתה נברא וטרם הספיק לגדול.

כמו כן מצינו במקרא (מלכים-א יט, ו) אצל אליהו הנביא, כאשר הסתתר במדבר מפני המלכה איזבל: ״והנה מלאך נוגע בו ויאמר קום אכול, ויבט והנה מראשותיו עוגת רצפים וצפחת מים״, ובמצודת ציון: ״׳עוגת רצפים׳ - אפויה על גבי גחלים״ (וכן ביארו שאר המפרשים).

והנה, בפשטות לא הביא המלאך ׳עוגה׳ טבעית שנאפתה על גבי גחלים ממש, אלא הייתה זו בריאה בדרך נס, ואף-על-פי-כן קראה הכתוב ״עוגת רצפים״ - ״אפויה על גבי גחלים״.

על כורחך לומר, שכיון ש׳בריאה׳ ניסית זו הינה בעלת תכונות ומאפיינים של ״עגלא תילתא״ טבעי ו״עוגת רצפים״ ממש, ראויה אף היא להיקרא ״עגלא תילתא״ ו״עוגת רצפים״.

כך נאמר גם לגבי שמן ניסי הנושא תכונות וסגולות של שמן זית, שאף הוא ראוי להיקרא ״שמן זית״, וסרה תמיהת האחרונים על תירוצי הבית יוסף.

(על פי רשימות חוברת קע״ד)

עת לדעת

מאת הרב אברהם שמואל בוקיעט

ספרי התניא הראשונים מגיעים

ביום השני של חנוכה הגיע רץ מיוחד מסלאוויטא, והביא עמו מאתיים ספרי תניא הראשונים מהדפוס (שנגמר ביום כ' כסלו), לכ"ק אדמו"ר הזקן.

(ימי חב"ד ע' 69)

הגאולה מהמאסר השני

יום גאולת **כ"ק אדמו"ר הזקן** ממאסרו השני (מיום כ"ד בתשרי) בפטרבורג.

(היום יום כ"ז כסלו)

הצאר פאוועל הסכים להצעת שרי הממשלה לתת חופשה גמורה לרבנו הזקן, להתנהג בכל תוקף עוז ההנהגה המסודרה מאתו כבתחלה, רק שמקום מושבו יהיה באופן זמני בעיר פטרבורג.

רבנו הזקן עבר להתגורר בבית פרטי בעיר זו, ועדת החסידים צהלה ושמחה.

(בית רבי ע' לז. ימי חב"ד ע' 74)

המאסר השני – גרסה שנייה

לפי גירסא שניה זהו יום גאולת **כ"ק אדמו"ר הזקן** ממאסרו השני (מיום כ"ד בתשרי) בפטרבורג.

(סה"ש תורת שלום ע' 84)

על שני התאריכים כותב כ"ק אדמו"ר: וי"ל דבשניהם היו עניני גאולה (גם כפשוטם).

(לקו"ש ח"ה ע' 413 והערה 74)

ברית המילה של אדמו"ר מוהרש"ב

יום הכנסת **כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב** בבריתו של אברהם אבינו ע"ה [ראה אירוע כ"ז חשון]. כ"ק אדמו"ר מהר"ש היה המוהל של בנו. הברית היתה בחשאי והשתתפו בה פחות מעשרים איש.

(חנוך לנער ע' 6. ימי חב"ד ע' 73)

דמי חנוכה מהרבי

בנר ג' דחנוכה חילק הרבי לכאו"א - אנשים נשים וטף - מטבע של דולר בתור דמי חנוכה – חנוכה געלט –כשהוא מאחל לכאו"א "א פרייליכן חנוכה". המטבע ניתן בנרתיק קטן שעליו המילים: "חנוכה ה'תנש"א".

חלוקת דמי חנוכה ל'תלמידי התמימים'

הלילה החלה הנהגה חדשה אצל הרבי: חלוקת "דמי חנוכה" לתלמידי ישיבת "תומכי תמימים" המרכזית בברוקלין, אך רק לאלה המקפידים על שמירת סדרי הישיבה. החלוקה התקיימה בחדרו הק' של הרבי, הרבי פתח בשיחה ולאחר סיום השיחה נתן בידו הק' מעות חנוכה – מטבע של דולר מכסף טהור - ואיחל להם "א גוט חנוכה".

(כפר חב"ד גליון 947 ע' 231)

לוח השבוע

הלכות ומנהגי חב"ד

יום שישי

כ"ה בכסלו, א' דחנוכה

מקדימים להתפלל מנחה, ומדליקים נר חנוכה ואחר-כך נר שבת, אבל אין להתפלל מנחה ביחידות לצורך כך.

היום, מכיוון שמדליקים לפני זמן הדלקת נרות שבת (וגם בירושלים ת"ו מדליקים קרוב לזמן ת"א), שהוא מוקדם לפחות בכ-20 דקות מזמן ההדלקה בכל יום, יש להקפיד לצקת יותר שמן, כדי שידלקו הנרות לפחות חמישים דקות אחרי שקיעת החמה.

היום אין מתעכבים חצי שעה סמוך לנרות[1].

שבת פרשת וישב

כ"ו בכסלו, שבת חנוכה

[לעניין טלטול החנוכייה, ראה בגיליון 'התקשרות' הקודם].

לא ראוי לזמר 'הנרות הללו' בשבת[2].

מי שבירך ברכת המזון בשתי הסעודות הראשונות של השבת, ואמר 'ועל הניסים' אך שכח לומר 'רצה' ונזכר לאחר שהתחיל ברכת 'הטוב והמטיב' (אפילו אמר רק מילת 'ברוך' בלבד[3]) - חוזר לראש, ואומר 'רצה', אבל אין צריך להזכיר 'ועל הניסים'[4].

מברכים החודש טבת. אמירת תהילים בהשכמה. אחר-כך כשעה לימוד מאמר חסידות.

שחרית

הלל שלם, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, קדיש יתום.

מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע - וישב. מניחים את ספר-התורה השני על הבימה ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אחר- כך קוראים למפטיר בספר השני, בפרשת נשא, "ביום השני". הגבהה וגלילת ספר שני. הפטרה: "רני ושמחי" (זכריה ב,יד-ד,ז). קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'רני ושמחי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה[5].

המולד: ליל ג', 4:51 לפנות בוקר ו-2 חלקים. מברכים החודש: ראש-חודש טבת ביום הרביעי. אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התועדות.

מנחה. אין אומרים 'צדקתך'.

מוצאי שבת-קודש

אין מאחרים תפילת ערבית כל-כך כמו בכל מוצאי שבת-קודש[5].

כשמדליקים נר חנוכה בבית-הכנסת אחרי ערבית, נוהגים להדליק לפני עלינו[6] (המדליק יזכור שאמר 'אתה חוננתנו', ואם לאו יאמר 'ברוך המבדיל בין קודש לחול') ואחר-כך מבדילים, ובבית - קודם מבדיל ואחר כך מדליק[5].

אחרי ההבדלה - 'ויתן לך'[7].

1. המקורות לכל זה נסמנו בגיליון 'התקשרות' הקודם.
2. באחת ההתוועדויות בשבת חנוכה בין השנים תשמ"ג-מ"ו החלו לנגן 'הנרות הללו', והרבי מנע זאת (כיוון שאומרים "אנו מדליקין"), ומאז לא ניגנו זאת עוד.
3. שו"ע אדה"ז סי' קפח ס"ט. סידור אדה"ז.
4. שו"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יד. ולכאורה גם לדעתו אין איסור להזכיר (ריכוז הדעות בנושא בס' בירור הלכה תנינא או"ח ח"א עמ' שעא).
5. לוח כולל-חב"ד.
6. כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.
7. ספר-המנהגים.

לעיון במראי המקומות ובהרחבות במלואם – ספר 'הלכות ומנהגי חב"ד ליום יום ולמעגל השנה' מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

קבוצת האורחים מצפת ומטורונטו ועוד, שעמדו בצדו המערבי של בית המדרש ואמר "האורחים שעמדו בצד מערב - בוודאי יאמרו לחיים וגם העומדים בראשם".

קריאות 'לחיים' של האורחים נשמעו מכל עבר. הרבי ענה לכל אחד, וכשסיימו אמר שינגנו 'ופרצת'. כשניגנו, החל הרבי להניף בידו השמאלית בתנועות חזקות ואח"כ פנה לקהל הגדול והחל מניף בידו הימנית ובפנים מאוד מאירות. בכלל, בכל התוועדות זו היה ניכר על פניו הק' שמחה מיוחדת. הרבי לקח את החתיכה העטופה ונתן למזכיר ר' יודל קרינסקי באמרו רפואה שלימה.

ולפתע החל לסובב את ידו הימנית חזק מאוד בתנועות שכל גופו נע עם תנועות אלו. הקהל שר את הניגון בשמחה עצומה שאי אפשר לתארה... כך זה נמשך במשך זמן, ובסיום השירה החל הרבי באמירת השיחה השנייה.

שיחה ב'

בקריאת התורה שיקראו במנחה בפרשת מקץ מסופר על פתרון החלומות של פרעה על ידי יוסף הצדיק, ועל דרך זה בנוגע לגלות שהוא כמו חלום (כמבואר בתו"א) ש"פתרון החלום" נעשה על ידי נשיא דורנו, ששמו הוא יוסף - העבודה ד"יוסף ה' לי בן אחר", הפצת המעיינות, וכל זה מתוך שמחה ותענוג "יצחק". ובפרט שכבר כלו כל הקיצין, וכבר מתקופת דניאל צועקים 'עד מתי', במיוחד בדורנו שגם במסיבת-רעים שואלים אחד את השני 'עד מתי', וגם ילדים קטנים תובעים ושרים 'עד מתי', וא"כ ודאי שצריך להיות מיד "פתרון החלום" - ביאת משיח צדקנו.

בסיום שיחה זו הקהל החל זועק 'עד מתי'. הרבי בינתיים שתה מהגביע, ואח"כ כשהקהל החל לשיר עד מתי הרבי הניף בידו במשך זמן. באמצע פנה לעבר הרה"ח הר' א' חן שי' והורה לו שיאמר 'לחיים'. אח"כ הביט לעבר הרב י' נימוטין שי'. הר' נימוטין לקח כוס לחיים ורצה לומר משהו, והרבי הורה לו בחיוך רחב שישתה. הנ"ל רצה לעמוד והרבי שוב הורה בידו שישתה לחיים ועשה תנועה בידו שישב, ומיד לאחר מכן החל מוחא כפיו בתנועות גדולות ובשמחה עצומה. וכך זה נמשך במשך הזמן.

בשיחה השלישית הורה לכל אלו שהכניסו בקבוקי משקה שיעלו ויכריזו על הפעולות שעבורם לקחו את המשקה. המזכיר העמיד 10 קנקנים.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 15:45, ולאחריה התפללו מנחה. את 'שים שלום' שר החזן בניגון שמחה. בתחילה הניף הרבי בידו לעבר הילדים שארף, אח"כ הפנה את ראשו לעבר הקהל והחל מניף בידו על הסטענדר חזק ובאמצע החל מניף בשתי ידיו על הסטענדר לאורך זמן רב.

בסיום התפילה יצא כשמעודד את שירת דידן נצח.

הקהל יצא מהתוועדות זו בשמחה והתעוררות מיוחד וברשמים עזים!

לקראת מוצאי שבת 770 התמלא שוב. הרבי נכנס לתפילת ערבית. אחר שמונה-עשרה הרבי פנה לכיוון המנורה, נשען מעט על הסטענדר והביט בחזן המדליק במשך שעת ההדלקה. בתחילת הניגון 'הנרות הללו' הרבי הביט ממש על כל אחד מהקהל במבט מיוחד, תוך שגם הוא מנגן בפיו. כשהחלו במילים 'הנרות הללו', הרבי הביט על הנרות ושוב מביט על הקהל, ומידי פעם על הנרות. כך זה נמשך עד לקטע 'על ניסך ועל נפלאותיך'. כעת החל מוחא כפיו, בעיקר לעבר ילדים שעמדו בצד המנורה, אחר כך הסתובב לעבר הסטענדר, המשיך קצת למחוא כפיו והמשיכו את תפילת 'עלינו לשבח'. אחר הבדלה יצא כשמעודד את השירה.

בקשר עם זה שהרבי החליף נעליים לחדשות בשבת כ"ז חשון, שזה יותר מעשרים שנה שלא החליף נעליים - שמעתי בשם אחד מזקני אנ"ש ב-770 שסיפר שבזמן תחילת המהפכה הקומוניסטית הרבי הרש"ב נ"ע אמר לבנו הרבי מוהריי"צ שיבוא יונגערמן [= אברך] עם נעליים קרועות ויזרוק את 'המהפיכה', ויש לקשר עם זה שכעת רואים ש'המהפיכה' נגמרה.

ולהעיר ממכתב אביו של הרבי בו כותב בנוגע לנעליים ששלח לו בנו, וזה לשונו: "ובנעל, מלך סדום מאס כמ"ש ועד שרוך נעל, רק שיהיה מנעלים דקדושה, שמזה תהיה מפלת האומות, כמ"ש על אדות אשליך נעלי וגו'".

דמי חנוכה מהרבי

כ"ק אדמו"ר חילק לכאו"א מטבע של דולר בצירוף שטר של דולר בתור דמי חנוכה – "חנוכה געלט" (בנרתיק קטן שעליו המילים: חנוכה ה'תשנ"ב).

פטירת חתן אדמו"ר האמצעי

יום פטירתו של חתן אדמו"ר האמצעי, הרה"ח ר' **יעקב כולי** סלונים, בן הגאון רבי משה שלמה זלמן הנודע בשם רבי זלמן רויזע'ס, מגדולי תלמידיו של רבנו הזקן. אשתו היתה הרבנית מנוחה רחל. נפטר בערב שבת קודש, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בחלקת וואלין הישנה בירושלים.

בשנת תר"ה עלו הרה"ח ר' יעקב כולי יחד עם זוגתו הרבנית מנוחה רחל וילדיהם לארץ הקודש והתיישבו בעיר חברון, בה היתה לכ"ק אדמו"ר האמצעי נחלה.

בהתישבותם בחברון הם חידשו את היישוב היהודי החב"די בעיר האבות וביתם הפך להיות למרכז הרוחני של העיר.

(ספר הצאצאים ע' 100)

תשנ"ב

א' טבת

ב' טבת

תרי"ז

תרפ"ח

הרבי והרבנית נוסעים לברלין

כ"ק אדמו"ר נוסע עם הרבנית ע"ה לברלין ושם גרים עד חורף תרצ"ג. במשך שנים אלו הם נוסעים לפגוש את כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ בריגא, וכן לחתונת בתו הרבנית וכו' מרת שיינא ובעלה הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל הכהן הי"ד בעיר לאנדוואראוו, פולין.

(הקדמת היום יום בשלשלת היחס, עם השלמות ומ"מ)

ת"ש

אדמו"ר הריי"צ עוזב את וורשה

ביום זה עזב **כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ** את וורשה שבפולין, בימי מלחמת העולם השניה. [ראה אירוע ה' טבת].

(אג"ק אדמו"ר מוהריי"צ ח"ה ע' ב)

תשד"מ

מבצע הדפסת ספר תניא

כ"ק אדמו"ר הכריז על מבצע הדפסת ספר התניא בכל עיר בעולם שבה מתגוררים יהודים.

(תורת מנחם – התוועדויות תשד"מ ח"ב ע' 724)

תש"נ / יומן מתוך 'בית חיינו'

להאיר את העולם

חנוכה בחצרות קודשנו • מעמד הדלקת נרות חנוכה עם הרבי • התוועדות שמחה במיוחד • יש ללמד לימודי קודש גם בשפת המדינה • וכיצד יש לנהוג בליל 'ניטל'

יום שישי, כ"ד כסלו

תפילת שחרית הייתה היום כרגיל. הרבי נסע לאוהל בשעה 12:20 וחזר ב-16:00 לערך.

לקראת מועד חזרתו של הרבי מהאוהל הגיע קהל גדול מאוד מתושבי השכונה, אנשים נשים וטף, וכולם נהרו ל-770 להשתתף בהדלקת הנר הראשון של חנוכה לשנת תש"נ, אחר תפילת מנחה.

כשהרבי הגיע הייתה השעה מאוחרת. מהמזכירות הודיעו שתפילת מנחה תהיה למעלה, בזאל הקטן. רק מי שהספיק להגיע במהירות לזאל הקטן - נכנס. הזאל התמלא על גדותיו בעיקר על ידי הבחורים. שאר אנ"ש מיהרו לבתיהם להדליק נרות.

הרבי נכנס לתפילת מנחה לאחר כמה דקות, והיה נראה שאולי יאחרו את זמן ההדלקה, אבל החזן לא התעכב יותר מדי. אחר התפילה, אחד מאנ"ש בירך והדליק את הנרות שעמדו על מנורה קטנה שעמדה על מדף של הארון בזאל. בשעת הברכות וההדלקה וכן בתחילת השיר של "הנרות הללו" הרבי הביט על הנרות.

הקהל החל לנגן את ניגון 'הנרות הללו' הידוע. באמצע הרבי הניח ידו הק' על פיו ונשען על הסטנדר והביט בסידור ב'הנרות הללו'.

הקהל הזדרז בניגון בגלל השעה המאוחרת. הרבי נשאר כל משך זמן הניגון, ובסיום התפילה שר הקהל 'על ניסך' והרבי יצא לחדרו כשמעודד בידו. הקהל מיהרו לביתם להדליק נרות.

מחזה מיוחד היה לראות קהל גדול רץ לכל הכיוונים, "הוי רץ לדבר מצווה".

שבת קודש פרשת וישב, כ"ה כסלו

בשעה 8:30 בבוקר נכנס הרבי לאמירת תהלים בציבור. הרבי עמד על מקומו כל עת אמירת התהלים. הפעם, לא סיים הרבי את כל ספר התהלים עם הקהל.

להתוועדות נכנס בשעה 13:30.

לאחר הקידוש הקהל שר "שיר מזמור", אחר הניגון החל הרבי בשיחה שהייתה מיוחדת מאוד.

תקציר מההתוועדות

שיחה א

מעלתה של השנה, שראש השנה חל בשבת. מכיוון ש'ראש השנה' משפיע על כל השנה, ובמיוחד על זמנים מיוחדים בשנה כחגים וכיו"ב, ובחגים גופא במיוחד על כאלו שחלים בשבת, כבנדון דידן שאחד מימי החנוכה חל לעולם בשבת, ובפרט שהשנה ישנן שתי שבתות בימי החנוכה. וקביעות זו של ימי החנוכה משתלשלת מכך שקריאת התורה של היום הראשון והאחרון של חנוכה היא על כל קורבנות הנשיאים, ולכן משתלשל מכך שהיום הראשון והאחרון של חנוכה חלים בשבת, ששבת מברכת וכוללת בתוכה את כל ימי השבוע.

בהמשך דיבר הרבי באריכות על כך שגם גוי יכול לשמוע את קריאת התורה, ועל דרך זה גם כשהגוי מדבר בלשון הקודש הוא ממשיך ומגלה את החיות של הדבר הנקרא באותו שם. ובכלל, לא שייך לפעול ירידה ב'לשון הקודש', כדמוכח מזה שעד דור ההפלגה דיברו כל העולם בלשון הקודש גם בענייני חול, ואף-על-פי-כן נשארה בקדושתה.

ולאידך גיסא - גם בלשונות דאומות העולם ישנן ניצוצי קדושה שנמצאים בלשונות שלהן, וצריך לבררם ולהעלותם לקדושה, ובמיוחד בעקבתא דמשיחא כשמתכוננים לביאת המשיח שאז יהיה "והיתה לה' המלוכה", בכל פרטי ועניני העולם. ובפרט כשנמצאים בחנוכה, שמדליקים את הנרות "מבחוץ" דווקא ועד "דכליא ריגלא דתרמודאי" - שבזה מודגשת הפעולה על ענייני העולם ולהעלותם לקדושה.

ובנוגע למעשה בפועל - ישנם ילדי ישראל שלומדים בבתי ספר ממשלתיים, וכעת מפני חגיהם של הגויים יש להם חופשה מהלימודים. יש לנצל את זמן החופשה וללמדם לימודי קודש גם בשפת המדינה דאומות העולם (באם אינם מבינים לשון הקודש).

על דרך זה בנוגע ל'ליל ניטל' הקרוב, ניצול הזמן דניטל שנוהגים לא ללמוד בו תורה, יש לנצל זמן זה לעשיית ענייני הרשות שיש בהם תועלת - כמו לענייני צדקה או להנהגת הבית וכיוצא בזה - "בכל דרכיך דעהו".

וכידוע הסיפור של כ"ק מו"ח אדמו"ר על הנהגת אביו אדמו"ר נ"ע שבליל 'ניטל' עסק גם במשחק ה'שח-מט' משחק שקשור עם חכמה גדולה ועד שההצלחה בזה גורמת לאומות העולם לשבח את בני ישראל שהם "עם חכם ונבון", וכמו כן על ידי זה מיתווסף גם בשכל וחכמה של לימוד התורה.

ועל דרך זה שמעתי מתלמיד בתומכי תמימים בליובאוויטש, שהיו כאלו שאת תיקוני הבגדים שלהם כפתורים חורים וכיו"ב השאירו ל'ליל ניטל' (מכיוון שבליובאוויטש לא היה כל קשר לעולם החיצון גם לא עם ספרים בלתי רצויים או אפילו ספרי רשות, ולכך כדי לנצל את הזמן הנ"ל לתועלת - תיקנו את הבגדים...).

ולכן צריך לנצל את הזמן של 'ניטל' בצורה כזו שתביא תועלת, ובפרט כשיצייר לנגד עיניו את פניו הק' של בעל המעשה (אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע) "והיו עיניך רואות את מוריך", שזה מביא לאהבה ויראה.

באותו עניין המשיך הרבי וסיפר שהרבי נ"ע הקפיד שלא יצלמו אותו, אלא כשרצה לנסוע לחוץ למדינה, היה צורך שיצטלם עבור התעודות וכו', אך הרבי המהר"ש, האמצעי, המגיד והבעש"ט - לא זכינו לתמונה שלהם [והתמונה המפורסמת כתמונת הבעל שם-טוב - אינה של ה'בעל שם' שייסד את תורת החסידות הכללית].

כמו כן צריך לחנך את ילדי ישראל בהדלקת נרות חנוכה, וכן בחלוקת דמי חנוכה לבנים וגם לבנות, לכל הפחות פעמיים בימי החנוכה, ומה טוב שיהיה בכל יום ויום.

בסיום השיחה אמר הרבי שיש ללמוד מנרות החנוכה - הן מזה שהם דולקים "מבחוץ" דווקא, והן מכך שמוסיפים בכל יום נר נוסף - ללמוד מזה לכל השנה כולה, להשפיע גם על "החוץ", וכן להוסיף ולהעלות בענייני קדושה בכל יום. ובכלל, אין צורך להרבות על כך בדיבור כיוון שכשיהודי נכנס לבית הכנסת ורואה את המנורה דולקת, הרי זה פועל עליו, ועל דרך זה כאן בבית הכנסת.

אחר מילים אלו, הפנה הרבי את ראשו הק' לצד מזרח לכיוון המנורה שעמדה על הבימה של הרבי. האנשים שעמדו באותו צד והסתירו בתחילה, ירדו כולם מהפירמידות. בשעת מעשה חייך הרבי מעט. בפועל, כדי לראות זאת יותר טוב, עמד הרבי מלא קומתו והביט ובחן את המנורה למשך כמה שניות, אחר כך התיישב תוך שעשה תנועה של אי שביעות רצון, ואמר: "הגבאים צריכים לדאוג שהנרות יהיו כאלה שיספיקו לדלוק כל השבת, ועל כל פנים שידאגו לכך בשבת הבאה".

כשסיים את השיחה החל הקהל בניגון שמח, ועודד בעיקר בתנועות ראשו. באמצע הרבי פנה לילד שארף הקטן שעומד לצידו, הורה לו לומר 'לחיים' ונתן לו חתיכה מהמזונות. אחר כך החל מוחא בכפיו לעבר הילדים. אח"כ לקח חתיכת עוגה נוספת ועטפה במפית נייר והניח בצד. כשהקהל סיים את השירה פנה הרבי לעבר